

CRNA GORA	
SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	31. 7. 2023. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72123-28
VEZA:	
EPA:	3 XXXIII
SKRACENICA:	PRILOG:

Broj: 23/3119-5

Podgorica, 31.07.2023. godine

Skupština Crne Gore
Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 10
81000 Podgorica

Predmet: Dostavljanje Izvještaja o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti u 2022. godini

U skladu sa članom 49 stav 1 tačka 6 Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG”, br. 55/16, 66/19 i 140/22) u prilogu dostavljamo Izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti u 2022. godini.

U prilogu su takođe Odluka o utvrđivanju Izvještaja o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti u 2022. godini i Odluka o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti koji će učestovati u skupštinskoj proceduri razmatranja izvještaja.

Navedeni izvještaj se dostavlja u štampanom formi u 35 kopiranih primjraka i elektronskoj formi, na CD-u.

S poštovanjem,

Predsjednik Odbora,
Branislav Prelević

REGAGEN
Dostaviti
Skupštini Crne Gore,
- A/a.

REGAGEN Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96, 81000 Podgorica, Crna Gora

T: 00 382 20 229 615. 00 382 20 229 616 F: 00 382 20 229 755 E: regagen@t-com.me www.regagen.co.me

PIB: 02396491 ŽR: 520-34372-70. 510-4171-40. 520-34498-80

Crna Gora

Regulatorna agencija za energetiku i
regulisane komunalne djelatnosti

**IZVJEŠTAJ O AKTIVNOSTIMA VEZANIM ZA
REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI
U 2022. GODINI**

Podgorica, jul 2023. godine

SADRŽAJ

1. PREDGOVOR.....	9
2. UVOD	12
3. NADLEŽNOSTI REGAGEN VEZANE ZA REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI	13
4. FINANSIRANJE REGAGEN U DIJELU KOJI SE ODNOŠI NA REGULISANJE KOMUNALNIH DJELATNOSTI	14
5. AKTIVNOSTI REGAGEN VEZANE ZA REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI... 	15
5.1. Rad na izradi podzakonskih akata	15
5.2. Davanje saglasnosti na predlog cijena vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti.....	16
5.2.1. Aktivnosti REGAGEN.....	16
5.2.2. Aktivnosti jedinica lokalnih samouprava	20
5.3. Licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti	21
5.4. Poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti (benchmarking)	21
5.5. Druge aktivnosti Agencije.....	24
5.5.1. Analiza o mjerenu proizvedene vode vršilaca	24
5.5.2. Analiza o kontroli pritiska u mreži i opremi koju koriste vršioc...	27
6. PRAĆENJE STANJA U SEKTORU REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI	30
7. ANALIZA FINANSIJSKOG POSLOVANJA VRŠILACA	46
8. UKAZIVANJE NA NEDOSTATKE ZAKONSKOG OKVIRA	49
9. MEĐUNARODNA AKTIVNOST	51
10.REZIME.....	52
11.PRILOG - Pregled osnovnih podataka po vršiocima	57

Popis tabela

Tabela 5.2.1.1 Pregled cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti za 2023. godinu na koje je REGAGEN dala saglasnost.....	18
Tabela 5.2.1.2 Pregled cijena usluge crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama za 2023. godinu na koje je REGAGEN dala saglasnost	19
Tabela 5.5.1.1 Bilans voda prema IWA Metodologiji	25
Tabela 5.5.2.1 Opseg u kojem se kreću vrijednosti pritisaka u vodovodnim sistemima vršilaca	28
Tabela 6.1 Podjela vršilaca po djelatnostima koje obavljaju.....	32
Tabela 6.2 Broj korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja i prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda po kategorijama.....	35
Tabela 6.3 Količine proizvedene vode u 2022. godini.....	37
Tabela 6.4 Količine isporučene vode po kategorijama korisnika	39
Tabela 6.5 Količine prihvaćene komunalne otpadne vode po kategorijama korisnika	40
Tabela 6.6 Udio korisnika sa posebnim i zajedničkim vodomjerima i korisnika koji su paušalci.....	42
Tabela 6.7 Stepen neprihodovane vode	43
Tabela 6.8 Stopa naplate (%).....	45
Tabela 7.1 Struktura rashoda analiziranih vršilaca	47

Popis dijagrama

Dijagram 5.5.1.1 Odnos broja vršilaca koji mjere i vršilaca koji djelično mjere ili ne mjere količine vode na vodoizvorištima	26
Dijagram 5.5.1.2 Broj vodoizvorišta na kojima postoje i na kojima ne postoje mjerači protoka....	27
Dijagram 5.5.2.1 Broj vršilaca koji posjeduju SCADA sistem.....	29
Dijagram 6.1 Broj zaposlenih kod vršilaca u 2022. godini i broj zaposlenih na 1.000 korisnika.....	34
Dijagram 6.2 Udio broja korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja koji nijesu priključeni na javni kanalizacioni sistem.....	36
Dijagram 6.3 Količine vode preuzete od RVCP (m^3)	38
Dijagram 6.4 Odnos količine vode preuzete od RVCP i količine vode zahvaćene sa lokalnih izvorišta	39
Dijagram 6.5 Udio količine isporučene vode koja se ne prihvata javnim kanalizacionim sistemom	41
Dijagram 7.1 Struktura rashoda analiziranih vršilaca.....	48

1. PREDGOVOR

Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: REGAGEN) je otpočela regulaciju djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama, odnosno sektora regulisanih komunalnih djelatnosti u Crnoj Gori (u daljem tekstu: sektor) sredinom 2017. godine. U skladu sa zakonskim ovlašćenjima, REGAGEN izdaje licence za obavljanje regulisanih djelatnosti vršiocima koji ispunjavaju uslove u pogledu kadrovske osposobljenosti i tehničke opremljenosti; prati poštovanje uslova iz licenci; prikuplja podatke i informacije od vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti (u daljem tekstu: vršioci) i poredi performanse njihovog poslovanja na osnovu definisanih indikatora (benčmarking); propisuje minimum kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti; daje saglasnost na predlog cijena vršilaca i priprema i dostavlja Skupštini Crne Gore godišnji izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti.

Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG”, br. 55/16, 66/19 i 140/22) (u daljem tekstu: Zakon) je definisao komunalne djelatnosti, koje uključuju i javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama, kao usluge koje su nezamjenljiv uslov života i rada građana, privrednih i drugih subjekata na teritoriji jedinice lokalne samouprave. Cijeneći navedeno, a uzimajući u obzir i činjenicu da su jedinice lokalne samouprave i vršioci dužni da obezbijede trajno, kontinuirano i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti, pod jednakim uslovima, poštujući načelo javnosti rada i zaštitu korisnika, REGAGEN, kao institucija koja raspolaže relevantnim podacima i informacijama, u sažetoj formi kroz ovaj izvještaj informiše Skupštinu Crne Gore i šиру javnost o stanju u sektoru.

U pogledu uređenja sektora, Zakon definiše i relaciju između vršioca i jedinice lokalne samouprave. S tim u vezi, jedinica lokalne samouprave: bira vršioca kojem će povjeriti obavljanje komunalne djelatnosti i potpisuje ugovor sa istim; donosi godišnji program obavljanja komunalnih djelatnosti; usvaja izvještaj o realizaciji godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti; daje saglasnosti na cijene za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti; vrši nadzor nad zakonitošću rada vršilaca komunalne djelatnosti (organ lokalne uprave) i sprovodi poslove inspekcijskog nadzora (preko komunalnih inspektora i komunalnih policajaca, odnosno drugih ovlašćenih lica, u skladu sa zakonom).

Iako Zakon ne uvodi kao isključivi preduslov za obavljanje djelatnosti da je vršilac privredno društvo osnovano od strane jedinice lokalne samouprave, ova pojava je, osim par izuzetaka, pravilo. U ovim slučajevima jedinica lokalne samouprave, pored prethodno navedenih uloga koje proističu iz Zakona, shodno Zakonu o privrednim društvima, bira organe upravljanja vršioca.

S tim u vezi, jedinica lokalne samouprave potpisuje i upravlja ugovorom o povjeravanju komunalnih djelatnosti sa pravnim licem koje je osnovala, vrši nadzor nad zakonitošću rada pravnog lica koje je osnovala i u čijoj upravljačkoj strukturi su lica koja je imenovala i sprovodi poslove inspekcijskog nadzora nad pravnim licem koje je osnovala.

REGAGEN je stanovišta da opisana relacija između jedinica lokalnih samouprava i vršilaca, osnovanih od strane istih, radi pružanja usluga od javnog interesa, nosi rizike koji se mogu negativno odraziti na funkcionisanje sektora. Ovo iz razloga što poslovne odluke vršioca donose organi upravljanja koji su imenovani od strane jedinica lokalnih samouprava, pa je gotovo nemoguće da isti nemaju političku konotaciju. Takođe, nerealno je očekivati da nadležni inspekcijski organi, koji predstavljaju službe jedinica lokalnih samouprava, budu nepristrasni u pogledu vršenja svojih nadležnosti nad subjektima koji su osnovani od strane jedinica lokalnih samouprava.

Zdrav poslovni ambijent za vršioca, a u interesu korisnika njegovih usluga, podrazumijeva profesionalne organe upravljanja, profesionalno upravljanje ugovorom između jedinice lokalne samouprave i vršioca, promptni i nepristrasni nadzor nad zakonitošću rada vršioca, blagovremenu obradu zahtjeva vršioca za utvrđivanje programa rada i cijena od strane jedinice lokalne samouprave, blagovremenu i transparentnu obradu zahtjeva vršioca za davanje saglasnosti na predlog cijena od strane REGAGEN i promptno i nepristrasno vršenje poslova inspekcijskog nadzora nad vršiocem.

U pogledu razvoja sektora, ključni limitirajući faktor predstavlja nedostatak afirmisanja efikasnosti rada vršilaca i davanje ovlašćenja vršiocima da grade i investiciono održavaju komunalnu infrastrukturu. Takođe, prezaposlenost kadrovima koji se bave opštim poslovima (komercijala, pravna služba, administracija itd.) i nedovoljan broj zaposlenih na stručnim poslovima, koji su od vitalne važnosti za funkcionisanje vršilaca i neadekvatna i zastarela oprema predstavljaju dodatne probleme koji imaju negativan uticaj na procese rada vršilaca, a samim tim i na kvalitet usluga koje vršioc pružaju korisnicima.

Primjetno je da, uprkos obavezi utvrđivanja cijena na Zakonom propisan način, u većini slučajeva vršioc ne jačaju kadrovske kapacitete za ovaj proces koji je od vitalnog značaja za njihovo poslovanje. Utvrđivanje cijena na bazi prethodne saglasnosti REGAGEN je uređeniji i transparentniji način utvrđivanja cijena u odnosu na prethodnu praksu i predstavlja prvi od ciljeva regulacije utvrđenih Zakonom. Pojedini vršioci ne raspolažu sistematizovanim podacima o osnovnim parametrima poslovanja (broju korisnika, fakturisanim količinama vode i otpadne vode, prigovorima, kvarovima itd.), nemaju evidencije o infrastrukturi (dužini i lokaciji vodovodne i kanalizacione mreže, priključcima, starosti mreže itd.), najveći broj vršilaca ne posjeduje mjerače protoka na vodoizvorištima zbog čega nije moguće utvrditi količinu vode koja predstavlja komercijalne i tehničke gubitke, a ima i vršilaca koji ne vode posebno knjigovodstvo za svaku komunalnu djelatnost koju obavljaju pa je teško utvrditi troškove posebno za svaku djelatnost, odnosno cijenu usluge. Zbog svega navedenog, pojedinim vršiocima su tokom 2022. godine zahtjevi za cijenu bili više puta odbijani od strane REGAGEN, a benčmarking podaci ocijenjeni kao nepouzdani, što negativno utiče na transparentnost funkcionisanja sektora, kreiranje istorijske baze podataka, i u konačnom njegovo dalje uređivanje i razvoj.

Donošenje novog zakonodavnog okvira, reforma sektora, veća uključenost i zainteresovanost nadležnih institucija za razvoj sektora, ukrupnjavanje vršilaca i otklon vršilaca od uticaja jedinica lokalnih samouprava u pogledu donošenja odluka koje se tiču tekućeg poslovanja i razvoja sistema

u skladu sa planskim dokumentima, optimizacija zaposlenih i modernizacija infrastrukture i opreme su preduslovi za njihovu samoodrživost uz poboljšanje kvaliteta usluge koju pružaju korisnicima.

2. UVOD

Zakonom je propisana obaveza REGAGEN da priprema i dostavlja Skupštini Crne Gore godišnji izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti, do 31. jula tekuće za prethodnu godinu (49 stav 1 tačka 6). S tim u vezi, REGAGEN je pripremila Izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti u 2022. godini (u daljem tekstu: Izvještaj), koji u skladu sa navedenim članom Zakona, dostavlja Skupštini Crne Gore na razmatranje.

REGAGEN je osnovana 2004. godine u skladu sa Zakonom o energetici. Donošenjem Zakona 2016. godine, REGAGEN je određena kao regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti, javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama. U tu svrhu su pojačani kadrovski kapaciteti REGAGEN, čiji su organi Odbor Agencije i Izvršni/a direktor/ca. Naime, u 2017. godini je pored postojećih službi namjenski formirana Služba za regulisane komunalne djelatnosti koju čini kvalifikovani kadar različitih struka. Četvoro zaposlenih angažovano je radu navedene službe u 2022. godini. Ipak, obim i kompleksnost poslova koje je REGAGEN sprovodila u ovoj oblasti su i u 2022. godini zahtijevali angažovanje dodatnih ljudskih resursa, odnosno zaposlenih u drugim službama REGAGEN.

Kako sadržaj izvještaja nije propisan Zakonom, isti je određen polazeći od aktivnosti koje je REGAGEN sprovodila u cilju realizacije povjerenih ovlašćenja. Stoga, Izvještaj obuhvata informacije o:

- 1) nadležnostima REGAGEN vezane za regulisane komunalne djelatnosti,
- 2) finansiranju REGAGEN u dijelu koji se odnosi na regulisanje komunalnih djelatnosti,
- 3) aktivnostima REGAGEN vezanim za regulisane komunalne djelatnosti, naročito u dijelu donošenja i implementacije podzakonskih akata, davanja saglasnosti na predlog cijena usluga vršilaca, izdavanja licenci i praćenja poslovanja vršilaca,
- 4) analizi stanja u sektoru regulisanih komunalnih djelatnosti, kao i indikatorima poslovanja vršilaca,
- 5) ukazivanju na nedostatke zakonskog okvira, i
- 6) međunarodnim aktivnostima REGAGEN.

3. NADLEŽNOSTI REGAGEN VEZANE ZA REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI

Poslovi REGAGEN utvrđeni su Zakonom i određeni shodno ciljevima regulacije regulisanih komunalnih djelatnosti. Odredbom člana 47 Zakona propisano je da su ciljevi regulacije komunalnih djelatnosti:

- 1) da se poslovanje vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti zasniva na principima objektivnosti, transparentnosti i nediskriminacije,
- 2) pružanje komunalnih usluga korisniku po pravednim cijenama,
- 3) podsticanje konkurenčije regulisanih komunalnih djelatnosti,
- 4) održivo poslovanje vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti, i
- 5) ravnoteža interesa korisnika i vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti.

Članom 49 stav 1 Zakona propisano je da, radi ostvarenja ciljeva regulacije, REGAGEN vrši sljedeće poslove:

- 1) izdaje, mijenja i oduzima licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti (poglavlje 3.3),
- 2) vrši nadzor nad radom i poslovanjem vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti u pogledu poštovanja uslova iz izdatih licenci,
- 3) vrši međusobno poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti na bazi propisanih indikatora (benčmarking) (poglavlje 3.4),
- 4) donosi podzakonska akta kojima utvrđuje minimum kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih djelatnosti, metodologiju i način utvrđivanja cijena i davanja saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, bliži način licenciranja vršilaca, kao i propisuje indikatore, metodologiju obrade i način dostavljanja podataka u vezi sa benčmarkingom (poglavlje 3.1),
- 5) daje saglasnost na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti (komunalnih usluga i komunalnog proizvoda) (poglavlje 3.2), i
- 6) priprema i dostavlja Skupštini Crne Gore godišnji izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisane komunalne djelatnosti, do 31. jula tekuće za prethodnu godinu.

4. FINANSIRANJE REGAGEN U DIJELU KOJI SE ODNOŠI NA REGULISANJE KOMUNALNIH DJELATNOSTI

Članom 50 Zakona propisano je da se rad REGAGEN za obavljanje djelatnosti utvrđenih ovim zakonom finansira iz naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti koja se određuje u cilju pokrivanja procijenjenih troškova REGAGEN za obavljanje tih djelatnosti, kao i da iznos predmetne naknade određuje REGAGEN posebnim aktom, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore.

Odbor REGAGEN je u skladu sa Zakonom, a nakon prethodne saglasnosti Vlade Crne Gore, donio Odluku o iznosu naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti u 2022. godini („Službeni list CG”, broj 141/21). Iznos mjesecne naknade utvrđen je u iznosu od 0,0375979 eura na mjesecnom nivou po korisniku usluge koju vršilac pruža obavljanjem regulisane komunalne djelatnosti.

REGAGEN je mišljenja da njeno finansiranje u dijelu regulisanih komunalnih djelatnosti treba da se obezbijedi na isti način kao i kod energetike, odnosno da saglasnost na finansijski plan Agencije i u ovom dijelu daje Skupština Crne Gore, kao i da se troškovi utvrđeni finansijskim planom alociraju u skladu sa kriterijumima koji bi bili definisani Zakonom ili Metodologijom REGAGEN-a.

Ovo iz razloga, što po proceduri koja je trenutno na snazi, REGAGEN saglasnost na predlog odluke daje Vlada. Međutim Vlada, da bi dala saglasnost na predlog Agencije, traži mišljenje od raznih institucija, između ostalog i od Zajednice opština, koja dalje traži mišljenje od Udruženja vodovoda, čije članove, u skladu sa svojim nadležnostima utvrđenim Zakonom, reguliše REGAGEN.

S obzirom na prirodu odnosa između regulatornog tijela i subjekta regulacije i posljedično negativan stav vodovoda prema REGAGEN-u, Udruženje vodovoda je dalo negativno mišljenje na Predlog odluke o iznosu naknade za 2022. i 2023. godinu.

Smatramo da je neadekvatno da Udruženje vodovoda daje mišljenje na Predlog visine naknade Agencije, odnosno da se radi o sukobu interesa.

Iz navedenog razloga smatramo da finansiranje REGAGEN-a u dijelu regulisanih komunalnih djelatnosti, treba urediti na drugačiji način, odnosno treba urediti na isti način kao što je to uređeno u dijelu finansiranja regulacije energetskog sektora, a to je da saglasnost na finansijski plan u cjelini daje Skupština Crne Gore. REGAGEN je navedeno rješenje i predložila u nacrtu Zakona o vodnim uslugama.

5. AKTIVNOSTI REGAGEN VEZANE ZA REGULISANE KOMUNALNE DJELATNOSTI

REGAGEN je u izvještajnom periodu prikupljala podatke o radu vršilaca, pratila stanje u sektoru, vršila međusobno poređenje indikatora poslovanja vršilaca, licencirala subjekte, intenzivno obrađivala zahtjeve za davanje saglasnosti na predlog cijena vršilaca za 2022. i 2023. godinu, ali i obavljala druge poslove koje zahtijeva regulacija predmetnih djelatnosti, a koji su dati u nastavku.

5.1. Rad na izradi podzakonskih akata

REGAGEN je u ranijem periodu donijela sva podzakonska akta koja je bila u obavezi da doneše na osnovu ovlašćenja utvrđenih Zakonom, i to: Pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, Pravila o minimumu kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, Pravila o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti i Metodologiju za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti.

Tokom 2022. godine, REGAGEN je u cilju unapređenja metodoloških rješenja za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti donijela tri odluke o izmjenama i dopunama Metodologije za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG”, broj 34/22), („Službeni list CG”, broj 54/22) i („Službeni list CG”, broj 46/22).

Takođe, REGAGEN je tokom 2022. godine donijela Pravila o izmjenama i dopunama Pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG”, broj 122/22) kako bi se stvorili uslovi za produženje važenja licenci izdatih vršiocima. Takođe, dodatno je uređen način oduzimanja licence, kao i rok za dostavljanje zahtjeva za produženje licence.

Navedenim izmjenama podzakonskih akata, REGAGEN je unaprijedila kvalitet rezultata procesa koje ista uređuju.

U decembru 2022. godine donijet je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima kojim je propisano da ako vršilac ne podnese zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti u roku, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave odbije davanje saglasnosti na predlog cijena ili iz drugog razloga ne dođe do utvrđivanja cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti, primjenjivaće se privremene cijene, koje su 10% niže od visine cijene po jedinici mjere iskazane na računu u mjesecu decembru godine koji prethodi godini primjene privremene cijene i ista će se primjenjivati godinu dana, počev od 1. januara godine na koju se odnosi. Navedena odredba nameće obavezu vršiocu da zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena podnosi Agenciji u skladu sa članom 49 stav 4 Zakona, odnosno do 30. aprila tekuće za narednu godinu, u skladu sa članom 23 Metodologije za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG”, br. 56/20, 33/21, 51/21, 34/22, 46/22 i 54/22), što prethodno nije bio slučaj. S tim u vezi, ukoliko vršilac ne podnese zahtjev u navedenom roku ili iz drugog razloga ne dođe do utvrđivanja cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti, primjenjivaće se privremena cijena godinu dana, bez mogućnosti da vršilac zahtjev podnese Agenciji nakon 30. aprila tekuće za narednu godinu.

5.2. Davanje saglasnosti na predlog cijena vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti

5.2.1. Aktivnosti REGAGEN

Metodologijom za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG”, br. 56/20, 33/21, 51/21, 34/22, 46/22 i 54/22), koja je bila na snazi tokom 2022. godine, bilo je propisano da se zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena usluga za naredni regulatorni period podnosi do 30. aprila tekuće za narednu godinu.

REGAGEN je tokom 2022. godine donijela 52 odluke/rješenja po zahtjevu za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti i to:

- 13 odluka o davanju saglasnosti na predlog cijena vršilaca za 2022. godinu i to jedna saglasnost za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja, sedam za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama i pet za obavljanje djelatnosti crpljenja, odvoza i zbrinjavanja komunalnih otpadnih voda iz septicke jama,
- 21 odluku o davanju saglasnosti na predlog cijena vršilaca za 2023. godinu i to jednu saglasnost za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja, 13 saglasnosti za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama i sedam za obavljanje djelatnosti crpljenja, odvoza i zbrinjavanja komunalnih otpadnih voda iz septicke jama,
- dvije odluke o odbijanju davanja saglasnosti na predlog cijena vršilaca za 2022. godinu za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama,
- osam odluka o odbijanju davanja saglasnosti na predlog cijena vršilaca za 2023. godinu i to pet odluka za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama, dvije odluke za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda i jednu odluku za obavljanje djelatnosti crpljenja, odvoza i zbrinjavanja komunalnih otpadnih voda iz septicke jama,
- osam rješenja o obustavljanju postupka davanja saglasnosti za 2023. godinu, na zahtjev vršilaca.

REGAGEN je donijela odluke o davanju saglasnosti na predlog cijena usluga za 2022. godinu za:

- javno vodosnabdijevanje za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tuzi,
- javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar, DOO „Vodovod“ Pljevlja, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane; DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje i DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav;
- crpljenje, odvoz i zbrinjavanje komunalnih otpadnih voda iz septicke jama za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane; DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje.

REGAGEN je donijela odluke o davanju saglasnosti na predlog cijena usluga za 2023. godinu za:

- javno vodosnabdijevanje za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tuzi,
- javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Ulcinj, DOO „Komunalne djelatnosti“ Šavnik, DOO „Komunalne djelatnosti“ Gusinje, DOO „Komunalne usluge Gradac“ Mojkovac, DOO „Komunalno Plužine“ Plužine, DOO „Vodovod“ Pljevlja, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar, DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tivat, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić¹;
- crpljenje, odvoz i zbrinjavanje komunalnih otpadnih voda iz septicnih jama za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar, DOO „Agencija za stanovanje“ Podgorica, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane.

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Kolašin, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Andrijevica i DOO „Komunalna djelatnost“ Petnjica do sastavljanja ovog izvještaja nijesu podnijeli zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena usluga za 2023. godinu.

REGAGEN je odbila davanje saglasnosti na predlog cijena usluga za 2022. godinu za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad i za obavljanje djelatnosti prečišćavanja komunalnih otpadnih voda za „DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi.

REGAGEN je odbila davanje saglasnosti na predlog cijena usluga za 2023. godinu za:

- javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad, DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane²,
- crpljenje, odvoz i zbrinjavanje komunalnih otpadnih voda iz septicnih jama za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane³;
- prečišćavanje komunalnih otpadnih voda za DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi i DOO „Otpadne vode“ Budva.

Zahtjevi su odbijeni ili iz formalnih razloga, odnosno iz razloga što vršiocu nijesu dostavili dokumentaciju u skladu sa članom 22 Metodologije ili iz razloga što nijesu postupili u skladu sa zahtjevom REGAGEN za ispravku nepravilnosti u podnesku.

U toku 2022. godine REGAGEN je izdala osam rješenja o obustavljanju postupka davanja saglasnosti na predlog cijena usluga za 2023. godinu i to šest za obavljanje djelatnosti javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama (DOO „Komunalno Plužine“ Plužine, DOO „Vodovod“

¹ DOO „Komunalno Plužine“ Plužine, DOO „Vodovod“ Pljevlja i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tivat su dobili saglasnost na predlog cijena, nakon što su prethodno povukli zahtjev, a DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar, DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane su dobili saglasnost na predlog cijena, nakon što su prethodno bili odbijeni.

² DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane i DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar su do kraja 2022. godine dobili saglasnost na cijenu usluga za 2023. godinu.

³ DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane je do kraja 2022. godine dobilo saglasnost na cijenu usluge za 2023. godinu.

Pljevlja, DOO „Vodovod i kanalizacija Kotor“ Kotor, DOO „Vodovod i kanalizacija-Cetinje“ Cetinje, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tivat i DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje) i dva za obavljanje djelatnosti crpljenje, odvoz i zbrinjavanje komunalnih otpadnih voda iz septicnih jama za 2023. godinu (DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje i DOO „Vodovod i kanalizacija-Cetinje“ Cetinje).

REGAGEN se tokom 2022. godine, u postupku davanja saglasnosti, suočila sa brojnim problemima. Vršioci su kasnili sa predajom zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena usluga za 2022. godinu, što je imalo za posljedicu da je REGAGEN u postupku obrade zahtjeva za 2023. godinu bila prinuđena da obrađuje i zahtjeve za 2022. godinu. Ovo iz razloga što su, u skladu sa članom 56a stav 3 Zakona, koji je bio na snazi tokom 2022. godine, privremene cijene mogle biti u primjeni najduže šest mjeseci, *što je davalо mogućnost vršiocu da zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena podnese tokom cijele godine*, pojedini vršioci nijesu imali usvojene godišnje programe obavljanja regulisanih komunalnih djelatnosti za 2021, odnosno 2022. godinu, *a koji se koristi za utvrđivanje troškova poslovanja vršioca*, iako je članom 26 stav 1 Zakona propisano da iste, na predlog vršilaca, donosi skupština jedinice lokalne samouprave do kraja tekuće za narednu godinu; pojedini vršioci nijesu imali potpisane ugovore o povjeravanju obavljanja regulisanih komunalnih djelatnosti sa opštinama; određeni broj vršilaca nije imao kadrovskih kapaciteta da odgovori na zahtjeve REGAGEN za ispravku podneska ili otklanjanje nedostataka iz zahtjeva.

Veoma je važno istaći i da određeni broj vršilaca tokom 2022. godine nije primijenilo cijene koje su utvrđene u skladu sa Zakonom, odnosno cijene na koje je saglasnost dala REGAGEN i skupštine jedinice lokalne samouprave, kao ni privremene cijene.

U narednoj tabeli prikazane su cijene za javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama za 2023. godinu na koje je saglasnost dala Agencija.

Tabela 5.2.1.1 Pregled cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti za 2023. godinu na koje je REGAGEN dala saglasnost

Vršilac		JV		POKOV		PKOV	Datum davanja saglasnosti REGAGEN
		fizička lica	pravna lica	fizička lica	pravna lica		
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica	f.d.c.	0,8955	0,8955	0,2210	0,2210	0,1451	28.9.2022.
	v.d.c.	0,2980	0,5995	0,1370	0,2791	0,1451	
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva	f.d.c.	0,5425	0,5425	0,3642	0,3642	-	31.8.2022.
	v.d.c.	1,0967	1,8295	0,2047	0,3429	-	
DOO „Komunalno Plužine“ Plužine	f.d.c.	2,2979	2,2979	0,2405	0,2405	-	19.10.2022.
	v.d.c.	0,5345	1,3564	0,1314	0,3297	-	
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tivat	f.d.c.	1,6142	2,5222	0,8120	0,8120	-	23.12.2022.
	v.d.c.	0,9570	1,3875	0,1564	0,2269	-	
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Ulcinj	f.d.c.	0,9120	0,9120	0,1017	0,1017	-	27.7.2022.
	v.d.c.	0,9110	1,3978	0,3661	0,6957	-	
DOO „Komunalne djelatnosti“ Šavnik	f.d.c.	0,6145	0,6145	0,0436	0,0436	-	30.12.2022.
	v.d.c.	1,4959	1,9444	1,0274	1,3340	-	

DOO „Komunalne djelatnosti“ Gusinje	f.d.c.	0,3062	2,1943	0,2329	0,2329	-	23.12.2022.	
	v.d.c.	0,3507	0,6663	0,1660	0,3064	-		
DOO „Komunalne usluge Gradac“ Mojkovac	f.d.c.	0,5854	0,5854	0,0230	0,0230		14.10.2022.	
	v.d.c.	0,4831	1,2286	0,3797	0,9655	0,1233		
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar	f.d.c.	0,5938	0,8373	0,1353	0,1353	-	31.10.2022.	
	v.d.c.	0,9037	1,2741	0,2253	0,3190	-		
DOO „Vodovod“ Pljevlja	f.d.c.	1,4188	2,1849	0,2362	0,3637	-	17.11.2022.	
	v.d.c.	0,5509	1,0963	0,1406	0,2799	-		
DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav	f.d.c.	0,3885	2,5445	0,1054	0,1054	-	15.12.2022.	
	v.d.c.	0,3432	0,6587	0,1844	0,3250	-		
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane	f.d.c.	0,4668	1,3959	0,2605	0,2605	-	30.12.2022.	
	v.d.c.	0,2353	0,5432	0,0451	0,1041	-		
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tuzi	f.d.c.	1,3272	1,3272	-	-	-	18.4.2022.	
	v.d.c.	0,4356	0,4356	-	-	-		
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić	f.d.c.	0,8602	0,8602	0,7835	0,7835	-	5.5.2022.	
	v.d.c.	0,4701	0,8925	0,2107	0,3832	0,3540		
f.d.c. - fiksni dio cijene								
v.d.c. - varijabilni dio cijene								
JV - javno vodosnabdijevanje								
POKOV - prihvatanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda								
PKOV - prečišćavanje komunalnih otpadnih voda								

Tabela 5.2.1.2 Pregled cijena usluge crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septickih jama za 2023. godinu na koje je REGAGEN dala saglasnost

Vršilac	Cijena
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica	13,1270 €/m ³
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi	12,9868 €/m ³
DOO „Agencija za stanovanje“ Podgorica	9,4696 €/m ³
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva	19,2227 €/m ³
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar	13,6830 €/m ³
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane	10,3674 €/m ³
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić	7,5940 €/m ³

REGAGEN je u decembru 2022. godine primila zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama od DOO „Vodovod i kanalizacija Kotor“ Kotor i DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje. Međutim, Skupština Crne Gore donijela je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG“, broj 140/22), koji je stupio na snagu 24.12.2022. godine. Članom 10 ovog zakona je izvršena je izmjena člana 56a st. 2 i 3 Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG“, br. 55/16 i 66/19), na način da je propisano da se privremena cijena primjenjuje počevši od 1. januara godine na koju se odnosi, ukoliko vršilac regulisane komunalne djelatnosti ne podnese zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti u roku utvrđenim

Metodologijom (do 30. aprila tekuće za narednu godinu), odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave odbije davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti ili iz drugog razloga ne dođe do utvrđivanja cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti. Zbog činjenice da Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG“, broj 140/22) ne sadrži prelazne odredbe o okončanju započetih postupaka davanja saglasnosti na predlog cijene usluga regulisanih komunalnih djelatnosti, niti propisuje odložnu primjenu člana koji se odnosi na privremene cijene, REGAGEN je donijela odluku o odbijanju davanja saglasnosti na predloge cijena za 2023. godinu za DOO „Vodovod i kanalizacija Kotor“ Kotor i DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje.

5.2.2. Aktivnosti jedinica lokalnih samouprava

Članom 56 stav 2 Zakona, propisana je obaveza jedinica lokalne samouprave da u roku od 15 dana od dana primjene nove cijene komunalne usluge o istom obavijesti REGAGEN. REGAGEN je dobila informaciju samo od Glavnog grada Podgorice o primjeni novih cijena u 2023. godini.

Kako većina jedinica lokalnih samouprava nijesu obavijestile REGAGEN o primjeni nove cijene regulisanih komunalnih usluga, u Zakonom propisanom roku, REGAGEN se dopisom obratila nadležnim sekretarijatima jedinica lokalnih samouprava sa zahtjevom da je informišu o cijenama regulisanih komunalnih usluga koje su u primjeni od 1.1.2023. godine.

REGAGEN je dobila odgovor od 22 sekretarijata jedinica lokalnih samouprava od kojih je osam⁴ odgovorilo da vršioci primjenjuju cijene na koje je saglasnost dala REGAGEN, šest⁵ je odgovorilo da primjenjuju privremene cijene, pet⁶ je odgovorilo da primjenjuju cijene iz 2022. godine, dva je odgovorilo da primjenjuju cijene na koje je saglasnost dala REGAGEN i jedinica lokalne samouprave nakon 1.5.1.2023. godine⁷. Nadležni sekretarijat Opštine Žabljak je dostavio nejasan odgovor, dok iz Opština Petnjica i Plav nijesu dostavili odgovor.

Zakonom je propisano da cijene za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti mogu biti samo cijene na koje je skupština dala saglasnost, uz prethodnu saglasnost REGAGEN; cijene na koje je REGAGEN dala saglasnost u slučaju da skupština jedinica lokalne samouprave ne odluči o davanju saglasnosti na predlog vršioca u roku od 90 dana ili privremene cijene.

Zakonom je definisano da ako vršilac ne podnese zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti u propisanom roku, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave odbije davanje saglasnosti na predlog cijena ili iz drugog razloga ne dođe do utvrđivanja cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti, primjenjivaće se privremene cijene, počevši od 1. januare godine na koju se odnosi, koje su 10% niže od visine cijene po jedinici mjeru iskazane na računu u mjesecu decembru godine koja prethodi godini primjene privremene cijene. Takođe, definisano je da ako se primjenom privremenih cijena ne pokriju troškovi poslovanja

⁴ Bar, Budva, Gusinje, Nikšić, Plužine, Podgorica/Zeta, Tuzi i Ulcinj

⁵ Andrijevica, Bijelo Polje, Cetinje, Kotor, Pljevlja i Tivat

⁶ Danilovgrad, Herceg Novi, Berane, Kolašin i Rožaje

⁷ Mojkovac i Šavnik

vršioца regulisane komunalne djelatnosti, ti troškovi se pokrivaju iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

Iz svega gore navedenog može se zaključiti da 14 vršilaca u Crnoj Gori u 2023. godini primjenjuju cijene u skladu sa Zakonom.

Zabrinjava činjenica da samo osam vršilaca primjenjuje cijene na koje je saglasnost dala REGAGEN, a da je tokom 2022. godine REGAGEN obradio 37 zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena i da su angažovani ogromni resursi vršilaca i REGAGEN da se utvrde cijene za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti u skladu sa Zakonom.

5.3. Licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti

U skladu sa Pravilima o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG”, br. 58/19, 10/20 i 122/22), REGAGEN izdaje licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti licima (privrednim društvima i preduzetnicima) koja ispunjavaju uslove utvrđene Zakonom i predmetnim pravilima.

REGAGEN je u toku 2022. godine izdala jednu licencu za javno vodosnabdijevanje i to za DOO „Vodovod i kanalizacija” Tuzi, čime su na kraju 2022. godine izdate licence za sve vršioce regulisanih komunalnih djelatnosti, osim za DOO „Komunalna djelatnost” Petnjica. Naime, DOO „Komunalna djelatnost” Petnjica je 2019. godine REGAGEN dostavilo zahtjev za izdavanje licence za javno vodosnabdijevanje, međutim isti je početkom 2020. godine odbijen kao nepotpun, a nakon toga ovaj subjekat nije podnosiо zahtjev za izdavanje licence.

U skladu sa članom 23 stav 2 alineja 2 Zakona i Pravilnikom o bližim uslovima i načinu vođenja registra vršilaca komunalnih djelatnosti i izdatih rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje komunalnih djelatnosti („Službeni list CG”, broj 77/17), REGAGEN Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao organu nadležnom za vođenje navedenog registra, dostavlja rješenja o izdatim licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti.

5.4. Poređenje poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti (benčmarking)

REGAGEN je u 2022. godini nastavila da prikuplja podatke o poslovanju vršilaca za 2020. i 2021. godinu u skladu sa *Pravilima o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti* („Službeni list CG”, br. 69/18 i 143/21). U skladu sa navedenim pravilima obaveza vršilaca je da podatke o poslovanju dostavljaju REGAGEN kvartalno. Dostavljeni podaci se analiziraju, provjerava se njihova pouzdanost i ukoliko podaci nijesu zadovoljavajućeg kvaliteta, vršiocima se dostavljaju komentari i uputstva za ažuriranje istih.

Nakon provjere podataka za 2021. godinu, REGAGEN je sačinila *Godišnji izvještaj o poređenju indikatora poslovanja vršilaca*, koji je usvojen na sjednici Odbora REGAGEN 28. oktobra 2021. godine. Izvještaj je objavljen na internet stranici REGAGEN i dostavljen svim vršiocima, jedinicama lokalne samouprave, organima državne uprave nadležnim za komunalne djelatnosti i upravljanje vodama,

kao i drugim subjektima koji su povezani sa regulisanim komunalnim djelatnostima. U izvještaju su prikazani ključni indikatori poslovanja vršilaca za period od četiri godine i vršiocima je omogućeno poređenje sa drugim vršiocima koji obavljaju regulisane komunalne djelatnosti u Crnoj Gori. Takođe, u izvještaju je dat pregled indeksa svakog vršioca, lokalni i nacionalni indeks, kao i zaključci i preporuke REGAGEN za poboljšanje rada vršilaca.

U rezimeu pomenutog izvještaja iznijeti su sljedeći zaključci i preporuke:

„Crna Gora, kao i druge evropske zemlje, suočava se sa porastom temperature kao posljedice klimatskih promjena, što direktno utiče na izdašnost vodoizvorišta. U periodu od februara do jula 2022. godine, zabilježena je ozbiljna do ekstremna suša u Italiji, jugoistočnoj i sjeverozapadnoj Evropi, istočnoj Njemačkoj, istočnoj Evropi, južnoj Norveškoj i velikom dijelu Balkana.

Iako je Crna Gora bogata vodnim resursima, svjedoci smo da u ljetnjim mjesecima dolazi do nestašica vode, čak i u djelovima Crne Gore koji obiluju vodnim potencijalom, na sjeveru zemlje. S tim u vezi, potrebno je prvenstveno obezbijediti relevantne podatke i informacije koji donosiocima operativnih i strateških odluka treba da daju pravu sliku o raspoloživosti i trenutnoj iskorišćenosti vodnih resursa, ali i efikasnosti isporuke vode krajnjim korisnicima i usmjere ih u pravcu očuvanja vode, kao strateškog resursa Crne Gore. Vršioci i jedinice lokalne samouprave mogu značajno doprinijeti ovom cilju, kroz smanjenje neprihodovane vode, koji je na nivou Crne Gore neprihvatljivo velik, jer je za isporuku $12,95 \text{ m}^3$ po korisniku mjesečno (potrošnja vode po korisniku mjesečno u 2021. godini na nivou Crne Gore) potrebno obezbijediti još dva puta toliko zdravstveno ispravne vode, odnosno još $25,98 \text{ m}^3$ vode koja se izgubi od vodoizvorišta do krajnjeg korisnika. Smanjenjem neprihodovane vode mogu se obezbijediti značajni dodatni kapaciteti vode za javno vodosnabdijevanje, te je polazeći od ovog potrebno s posebnom pažnjom razmotriti isplativost stavljanja u funkciju novih vodoizvorišta ili alternativnih načina obezbjeđivanja vode, kao što su postrojenja za preradu pitke vode ili postrojenja za desalinizaciju.

U vezi sa prethodno navedenim, poseban značaj ima kontinuitet isporuke vode. Kontinuitet isporuke vode je u 2021. godini gotovo na istom nivou kao i 2020. godine. U cilju vjerodostojnog iskazivanja indikatora kontinuiteta isporuke vode vršioci moraju da prilagode svoje evidencije o prekidima usluge i to na način da identifikuju i registruju broj korisnika kojima je uskraćeno pružanje usluge. U 2021. godini povećao se broj vršilaca koji su napravili pomak u pogledu kvaliteta dostavljenih podataka, što je primjetno kod ViK Budva, ViK Kolašin i ViK Podgorica, koji su dostavljene podatke potkrijepili dokazima, dok je kod KD Mojkovac, takođe uočeno poboljšanje evidencija ovih podataka, ali su izostali dokazi pouzdanosti. Može se zaključiti da su vršioci, ali ne u dovoljnem broju, prepoznali važnost ovog indikatora. REGAGEN je i u ovom izvještaju pokušala dodatno edukovati vršioce o značaju ovog indikatora i načinu evidentiranja podataka koji služe za izračunavanje istog.

Indikator stepen usaglašenosti kvaliteta vode sa posebnim propisima je u 2021. godini je nešto niži u odnosu na 2020. godinu, za 0,88 u odnosu na 2020. godinu. U pogledu ovog indikatora pozitivno je to što su svi vršioci dostavili podatke, što omogućava cjelovite slike o kvalitetu vode za piće. U 2021. godini je povećan broj vršioca kod kojih kvalitet vode za piće nije bio na zadovoljavajućem nivou, a kao i u prethodnim izvještajima, izdvaja se KD Petnjica, gdje je zabilježen najniži nivo ovog

indikatora. Stoga, neophodno je, uzimajući u obzir sam značaj kvaliteta vode, da se vršioci dodatno angažuju i preduzmu neophodne mjere kako bi kvalitet vode za piće zadovoljavao sve zakonom propisane uslove. Vršioci treba da redovno obavještavaju korisnike u slučaju kada kvalitet vode nije na zadovoljavajućem nivou, kao i da, kada ih zakon na to obavezuje, obezbijede korisnicima alternativne načine snabdijevanja vodom. Najčešći uzroci neispravnosti vode su koliformne bakterije, nedovoljna koncentracija ili potpuno odsustvo rezidualnog hlora, kao i povećana mutnoća u periodu obilnijih padavina. Takođe, vršioci u Crnoj Gori imaju uspostavljenu samo neposrednu zonu zaštite, rezervoari kod nekoliko vršilaca nijesu na adekvatan način sanitarno zaštićeni, vodovodna mreža je dosta stara, što uzrokuje česte kvarove i značajne gubitke na mreži, dezinfekcija vode se ne sprovodi kontinuirano, osim kod nekoliko većih sistema koji imaju uspostavljenu automatsko doziranje i registraciju nivoa rezidualnog hlora.

Podatke za izračunavanje indikatora stepen pokrivenosti uslugom javnog vodosnabdijevanja su dostavili svi vršioci, izuzev ViK Bar, ViK Nikšić i ViK Ulcinj.

I u 2021. godini, stepen neprihodovane vode je na vrlo visokom nivou. Ipak, ističemo da je prvi put od kada REGAGEN prikuplja podatke, ViK Tivat ostvario stepen neprihodovane vode manji od 40%, a na osnovu relevantnih podataka, odnosno na osnovu izmjerene ukupne količine proizvedene i isporučene vode. ViK Tivat mora biti primjer svim vršiocima u borbi protiv neprihodovane vode, a prvi korak je u tom pravcu je da se obezbijedi mjerjenje ukupne količine zahvaćene vode i količine vode koja se isporučuje korisnicima.

REGAGEN je analizom podataka i indikatora vršilaca zaključila da pojedini vršioci, koji imaju korisnike kojima se količina vode utvrđuje paušalno, imaju značajno različite principe utvrđivanja ove potrošnje. Tako je npr. prosječna potrošnja fizičkih lica – domaćinstava u Šavniku $3,55\text{ m}^3$, a u Rožajama $15,62\text{ m}^3$.

Pokrivenost kanalizacionom mrežom je i dalje na niskom nivou 53,46%, (53,71% u 2020 godini) u poređenju sa indikatorom pokrivenost uslugom javnog vodosnabdijevanja 87,34%.

Stepen pregledane kanalizacione mreže je na nižem nivou u odnosu na prethodnu godinu, dok je broj začepljenja po km kanalizacione mreže veći u 2021. u poređenju sa 2020. godinom. Navedene indikatore treba uzeti sa rezervom jer najveći broj vršilaca iste procjenjuje i nema dokaze o pouzdanosti podataka na osnovu kojih se navedeni indikatori mijere. Stoga, razlog negativnog trenda ovih indikatora može biti i poboljšanje u vođenju evidencija o istim pa nije moguće apriori donijeti zaključak da postoji negativan trend kada su u pitanju ovi indikatori.

Imajući u vidu obaveze i rokove u pogledu obezbjeđivanja i prečišćavanja komunalnih otpadnih voda, koje su propisane Zakonom o upravljanju komunalnim otpadnim vodama, posebno interesantno za praćenje su indikatori koji se odnose na prečišćavanje komunalnih otpadnih voda. Međutim kao i ranijih godina, potrebno je ukazati da vršioci nijesu ažurni kod dostavljanja podatka o prečišćavanju komunalnih otpadnih voda, tako da REGAGEN ne dobija kompletne podatke od svih vršilaca koji upravljaju postrojenjima za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda. Iz ovog razloga se ne može sagledati napredak u pogledu prečišćavanja komunalnih otpadnih voda, kao ni nivo

realizacije obaveza u vezi sa prečišćavanja komunalnih otpadnih voda. Precizni podaci za ovu djelatnost za 2021. godinu su ponovo dostavili vršioci koji upravljaju postrojenjima u Podgorici, Budvi i Tivtu.

Stepen naplate je poboljšan u 2021. godini i to za 7,97 % u odnosu na 2020. godinu. Jedan od razloga može biti i slabljenje uticaja COVID 19 na platežnu moć korisnika. Takođe, stopa pokrivenost operativnih rashoda (bez amortizacije) operativnih prihoda (bez dotacija, donacija i subvencija) je porasla sa 98,08% u 2020. na 103,04% u 2021. godini.

Na kraju, kako svrha poređenja indikatora poslovanja vršilaca nije samo sačinjavanje ovog izvještaja, potrebno je prije svega shvatiti suštinu benčmarkinga, kako bi se na osnovu sprovedenih analiza i rezultata benčmarkinga mogli pratiti trendovi u oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti, identifikovati slabosti i manjkavosti, i na kraju stvoriti osnov za buduće planiranje unapređenja i održivosti sektora. Kako bi sve ovo bilo moguće, podaci o poslovanju vršilaca, na osnovu kojih se dobijaju indikatori poslovanja, bi morali biti takvog kvaliteta da ne ostavljaju ni najmanju sumnju u njihovu tačnost i pouzdanost, a na osnovu kojih bi se donosile operativne i strateške odluke. Za navedene aktivnosti nijesu potrebna ili su potrebna zanemarljiva finansijska sredstva u poređenju sa benefitima koji bi bili ostvareni kroz ovu aktivnost.

Takođe, skrećemo pažnju da su vršioci obavezni da pored Zakona o komunalnim djelatnostima poštuju i obaveze propisane drugim zakonima, poput obaveza koje se odnose na obezbjeđivanje mjerena na vodoizvoristima, vođenje odvojenog knjigovodstva za svaku djelatnost koju obavljaju, vode knjigovodstvene evidencije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, , vode evidencije o prigovorima u skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača, a sve u interesu efikasnosti sektora i zaštite javnog interesa.”

Pored aktivnosti na sačinjavanju *Godišnjeg izvještaja o poređenju indikatora poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti za 2021. godinu*, REGAGEN je u toku izvještajnog perioda nastavila i aktivnosti na prikupljanju i obradi podataka o poslovanju vršilaca za 2022. godinu.

5.5. Druge aktivnosti Agencije

5.5.1. Analiza o mjerenu proizvedene vode vršilaca

Za definisanje vodnog bilansa, kao jednog od načina za procjenu gubitaka vode, vodovodne kompanije mnogih zemalja koristile su različite metodologije. Međunarodna asocijacija za vode (IWA), je oformila radnu grupu za gubitke vodu i indikatore performansi, koja je izradila jedinstveni pristup za izračunavanje vodnog bilansa. Prvi put je objavljen 2000. godine i vremenom je prepoznat i usvojen od strane mnogih zemalja širom svijeta.⁸

⁸ Lambert, A. O. and Hirner, W., Losses from Water Supply Systems: Standard Terminology and Recommended Performance Measures. International Water Association, 2000.

Tabela 5.5.1.1 Bilans voda prema IWA Metodologiji

Količina proizvedene vode	Ovlašćena potrošnja	Fakturisana ovlašćena potrošnja	Fakturisana izmjerena potrošnja	Prihodovana voda
		Nefakturisana ovlašćena potrošnja	Fakturisana neizmjerena potrošnja	
		Nefakturisana ovlašćena potrošnja	Nefakturisana neizmjerena potrošnja	
		Prividni gubici	Neovlaštena potrošnja	
	Gubici vode	Realni gubici	Nepreciznost potrošačevog vodomjera i greške u rukovanju podacima	Neprihodovana voda
			Curenje u transportnoj i distributivnoj mreži	
			Curenje i prelijevanje u tankovima/rezervoarima	
			Curenje na kućnim priključcima do tačke gdje je vodomjer potrošača	
			Nefakturisana neizmjerena potrošnja	

Kao najbolji pristup izračunavanja vodnog bilansa IWA je razvila metod „odozgo ka dolje“, koji zahtjeva zonska mjerjenja i očitavanje korisničkih vodomjera u periodu od jedne godine, kako bi se odredili realni gubici u m^3 . Prvi korak je određivanje količine vode koja ulazi u sistem. U narednim koracima definiše se ovlašćena potrošnja, fakturisana i nefakturisana količina vode, a kasnije se procjenjuju prividni gubici i na kraju stvarni gubici vode⁹. Međutim, da bi se ispratio ovaj metod određivanja vodnog bilansa, kako je već pomenuto, potrebno je znati koja je količina sanitarno ispravne vode ušla u sistem vodosnabdijevanja.

REGAGEN je upoznata da većina vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti u Crnoj Gori ne vrši mjerjenja na svojim vodoizvorištima. Međutim, u zakonskoj regulativi jasno je definisano da je privredno društvo za vodovod i kanalizaciju dužno da postavi uređaje i obezbijedi stalno i

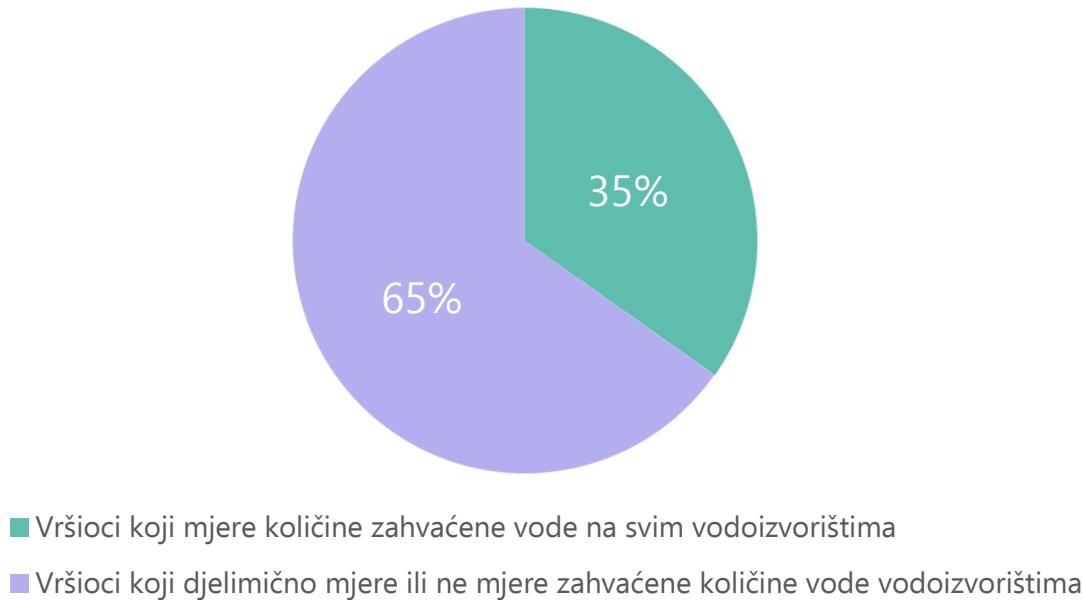
⁹ Liemberger, Roland & Farley, Malcolm, Developing a Non-Revenue Water Reduction Strategy, Part 1: Investigating and Assessing Water Losses (2004).

sistematsko registrovanje količina zahvaćene vode, i to članom 51 Zakona o vodama („Službeni list RCG”, broj 27/07 i „Službeni list CG”, br. 32/11, 47/11, 48/15, 52/16 i 84/18). Agencija je u svom Izvještaju o poređenju indikatora poslovanja vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti za 2020. godinu ukazala na to da bi postavljanje mjernih uređaja na vodoizvorištima unaprijedilo stanje u sektoru. Praćenje zahvaćenih količina vode, povećalo bi tačnost podataka na osnovu kojih se izračunava stepen neprihodovane vode. Dalje, primjenom IWA metodologije, stepen neprihodovane vode vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti bi se iskazivao na uniforman način, čime bi se stvorili uslovi za planiranje aktivnosti u pogledu smanjenja gubitaka.

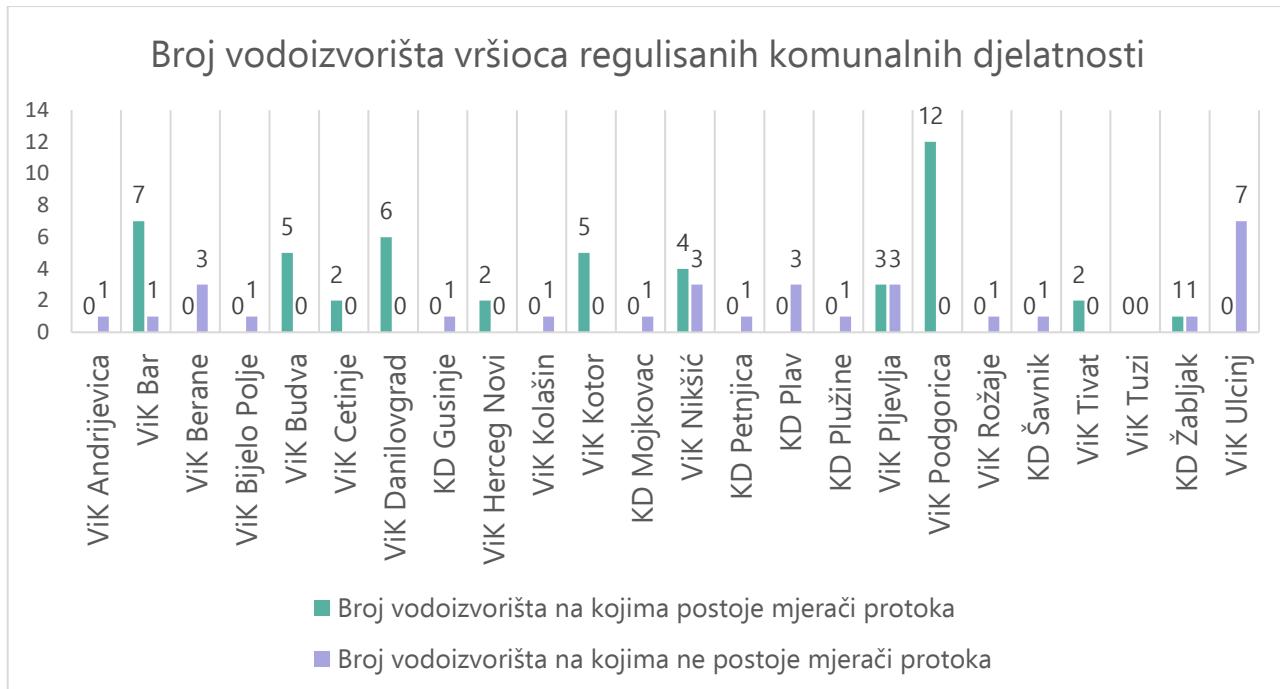
U periodu od 25. januara do 23. februara 2022. godine REGAGEN, sprovedla je istraživanje o registrovanju količina zahvaćene vode na vodoizvorištima vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti. Članom 6 Pravila o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti propisano je da vršioci Agenciji dostavljaju podatke o svom poslovanju.

Na narednom grafiku i dijagramu dat je osvrt na odgovore vršilaca iz kojih se zaključuje da 35% vršilaca mjeri ukupnu količinu zahvaćene vode na vodoizvorištima, dok 65% vršilaca ne vrši mjerjenje ili djelimično mjeri količinu zahvaćene vode.

Agencija, nakon sprovedene analize, procijenila je da bi vrijednost investicija za opremanje svih vodoizvorišta mjernim uređajima iznosila oko 1.000.000 eura.

Dijagram 5.5.1.1 Odnos broja vršilaca koji mjeri i vršilaca koji djelimično mjeri ili ne mjeri količine vode na vodoizvorištima

Dijagram 5.5.1.2 Broj vodoizvorišta na kojima postoje i na kojima ne postoje mjerači protoka

5.5.2. Analiza o kontroli pritiska u mreži i opremi koju koriste vršioci

Agencija je u septembru 2022. godine sprovedla istraživanje o mjerenu pritiska u vodovodnim sistemima i opremi koju koriste vršioci. Na dopis Agencije odgovorio je 21 vršilac. Njih 19 dostavilo je popunjeno upitnik, dok je ViK Tuzi u svom odgovoru na dopis, naveo da shodno Odluci o privremenom uređenju odnosa između Glavnog grada Podgorica i Opštine Tuzi, ViK Podgorica je preuzela sve obaveze vodosnabdijevanja i servisiranja vodoizvorišta na lokalitetima vodosnabdijevanja Opštine Tuzi. ViK Herceg Novi je u odgovoru obavijestio Agenciju da nije u mogućnosti da dostave popunjeno upitnik iz tehničkih razloga (hakerskog napada). Vršioci koji nijesu dostavili odgovor na dopis niti popunjeno upitnik su: ViK Kolašin, ViK Podgorica i ViK Ulcinj.

Vršioci, u najvećem broju, vrše mjerena pritisaka u vodovodnom sistemu, koristeći standardne manometre. Njih 16 je u odgovoru na ovo pitanje navelo da vrši mjerena pritiska i to: ViK Andrijevica, ViK Bar, ViK Berane, ViK Bistrica, ViK Budva, ViK Cetinje, ViK Kotor, ViK Danilovgrad, KD Mojkovac, ViK Nikšić, KD Petnjica, KD Plužine, ViK Pljevlja, KD Plav, ViK Tivat i KD Žabljak, dok je njih dvoje navelo da ne mjeri pritiske u vodovodnom sistemu i to: KD Gusinje i KD Šavnik. ViK Rožaje nije odgovorilo da li vrši mjerena pritiska. Od 16 vršilaca koji vrše mjerena, dva su odgovorila da posjeduju uređaje za mjerjenje pritiska koji su povezani na SCADA sistem, i to ViK Danilovgrad i ViK Nikšić, dok su ostali naveli da koriste manometre. Dalje, 11 vršilaca je odgovorilo da posjeduje prenosive mjerače pritiska i to: ViK Bar, ViK Budva, ViK Cetinje, ViK Danilovgrad, KD Mojkovac, ViK Nikšić, KD Petnjica, KD Plužine, ViK Pljevlja, ViK Tivat i KD Žabljak. Iz većine odgovora vršilaca ne može se zaključiti da li se mjerjenje pritiska u vodovodnom sistemu sprovodi kontinuirano ili periodično.

U narednoj tabeli dat je pregled opsega u kojem se kreću vrijednosti pritiska, a na osnovu podataka koji su vršioci dostavili prilikom dostavljanja popunjeno upitnika.

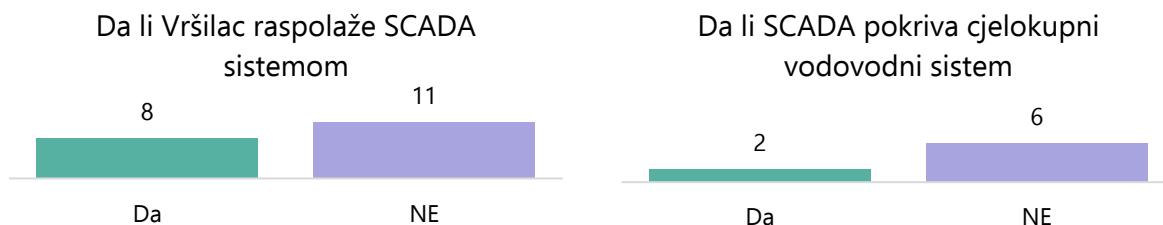
Tabela 5.5.2.1 Opseg u kojem se kreću vrijednosti pritisaka u vodovodnim sistemima vršilaca

	Opseg u kojem se kreće vrijednost pritisaka u vodovodnom sistemu (bar)	
ViK Andrijevica	2,5	6,5
ViK Bar	Ijetnji period Pmin=2,5 bar zimski period Pmin=4,5 bar	
ViK Berane	3,5	6,5
ViK Bijelo Polje	2,5	6,5
ViK Budva	1,5	7,0
ViK Cetinje	1,5	7,0
ViK Danilovgrad	0,5	25
KD Gusinje	nije dostavljen podatak	nije dostavljen podatak
ViK Kotor	nije dostavljen podatak	nije dostavljen podatak
KD Mojkovac	2,0	6,0
ViK Nikšić	1,5	6,0
KD Petnjica	2,0	4,5
KD Plav	2,0	12,0
KD Plužine	1,5	7,0
ViK Pljevlja	1,5	5,0
ViK Rožaje	2,0	7,0
KD Šavnik	nije dostavljen podatak	nije dostavljen podatak
ViK Tivat	0,0	9,0
KD Žabljak	3,0	8,0

Iz prethodne tabele se može zaključiti da se kod 11 vršilaca, vrijednosti pritisaka u vodovodnoj mreži kreću u opsegu koji je propisan članom 12 stav 1 Pravila o minimumu kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti („Službeni list CG”, broj 58/19) (1,5 bar – 7 bar), dok se kod četiri vršioca vrijednosti pritisaka kreću van propisanog opsega, najčešće u ljetnjem periodu. Međutim od ova četiri vršioca, dva vršioca su odgovorila da ne mijere pritiske, pa se može smatrati da su navedeni podaci procjena.

Vršioci, izuzev Bara, nemaju strategiju, odnosno plansku dokumentaciju kojom je definisan način optimizacije pritisaka u vodovodnom sistemu. Dalje, vršioci iako nemaju definisani strategiju, prepoznaju aktivnosti koje bi dovele do poboljšanja rada vodovodnog sistema u smislu regulacije, odnosno održavanje vrijednosti pritisaka u propisanim granicama. Najčešće pomenute aktivnosti se odnose na investiciono održavanje, odnosno ugradnju dodatne opreme i izgradnju hidrotehničkih objekata. Međutim, mali broj vršilaca je naveo aktivnost tekućeg održavanja i smanjenje komercijalnih gubitaka kao mjeru optimizacije vodovodnog sistema.

Dalje, analizom je zaključeno da osam vršilaca posjeduje SCADA sistem za nadzor vodovoda, dok njih jedanaest je odgovorilo da ne posjeduje ovaj informacioni sistem.

Dijagram 5.5.2.1 Broj vršilaca koji posjeduju SCADA sistem

Vršioci koji posjeduju SCADA sistem su: ViK Andrijevica, ViK Berane, ViK Cetinje, ViK Danilovgrad, ViK Kotor, ViK Nikšić, ViK Pljevlja i KD Žabljak. Od njih osam, samo dva vršioca posjeduju SCADA sistem koji pokriva kompletan vodovodni sistem, ViK Andrijevica i ViK Berane. Kod ostalih vršilaca SCADA sistemom nije pokriven cijeli vodovodni sistem. Međutim, iako kompletni vodovodni sistem pojedinih vršilaca nije pokriven SCADA-om, ne mora da znači da ViK nema adekvatnu kontrolu i nadzor nad vodovodnom mrežom, a uzimajući u obzir kompleksnost i razuđenost pojedinih vodovodnih sistema.

Dalje, samo tri vršioca i to: ViK Bar, ViK Nikšić i ViK Pljevlja imaju hidrauličke modele, koji su bitni za analizu rada vodovodnog sistema, njegove optimizacije i predstavljaju osnov za formiranje mjernih zona (DMA zone¹⁰), planiranje smanjenja gubitaka, planiranje rekonstrukcije i proširenja vodovodne mreže itd.

Četiri vršioca su dostavili informaciju da imaju formirane DMA zone u svom vodovodnom sistemu, dok je njih 14 vršilaca odgovorilo da nemaju formirane mjerne zone, dok ViK Rožaje nije odgovorilo na ovo pitanje.

Vršioci koji imaju formirane mjerne zone (DMA) su: ViK Budva, ViK Cetinje, ViK Danilovgrad i ViK Nikšić. U vodovodnom sistemu Cetinja postoji formirano 12 DMA zona. Sa pet mjernih zona se prikupljaju podaci, dok sa njih sedam, trenutno nije moguće prikupljati podatke zbog neispravne opreme za prikupljanje podataka. ViK Danilovgrad u svom vodovodnom sistemu ima formiranih osam mjernih zona, a ViK Nikšić ima 15 mjernih zona sa mernim mjestima na ulazu. ViK Budva nije dostavilo detaljnije obrazloženje.

VIK Andrijevica je u odgovoru naveo da je vodovodni sistem Andrijevice mali i da nijesu formirane DMA mjerne zone. ViK Bar je u komentaru na ovo pitanje naveo da vodovodni sistem Bara nije podijeljen u DMA mjerne zone, ali postoje dvije PMA zone za centralni dio Bara i Velik Pijesak.

ViK Kotor je u odgovoru naveo da postoji predlog za formiranje DMA mjernih zona. Međutim, još ne postoje uslovi za njihovo formiranje, iz razloga što na mernim mjestima, osim postojeće opreme, ne postoje zonski mjerači pritiska, a veliki problem predstavlja način na koji bi se mogle izolovati mjerne zone.

¹⁰ Formiranje DMA zona omogućava određivanje nivoa gubitaka u vodovodnoj mreži, a samim tim i identifikovanje lokacije gubitaka.

6. PRAĆENJE STANJA U SEKTORU REGULISANIH KOMUNALNIH DJELATNOSTI

Kako je prethodno navedeno, sadržaj ovog izvještaja nije utvrđen Zakonom, ali je REGAGEN u cilju upoznavanja Skupštine Crne Gore sa stanjem u sektoru regulisanih komunalnih djelatnosti i u ovaj izvještaj uvrstila poglavje u kojem je dat njegov kratki pregled.

Analiza stanja sektora javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama u 2021. godini, prvi put od kada REGAGEN sačinjava ovaj izvještaj je sadržala podatke za sve vršioce, što nije bilo slučaj u prethodnim godinama. Međutim, ovaj izvještaj za 2022. godinu ne sadrži podatke za KD Petnjica, jer ovaj vršilac nije dostavio podatke o poslovanju za 2022. godinu. Takođe, potrebno je napomenuti da pojedini vršioci nijesu dostavili sve podatke o poslovanju i pored toga što se REGAGEN više puta obraćao ovim vršiocima zahtjevom za dostavljanje podataka.

REGAGEN je, u skladu sa ovlašćenjima propisanim Zakonom, još 2018. godine donijela Pravila o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti. Ova pravila su imala za cilj da predstavljaju jedinstveni alat za prikupljanje podataka o poslovanju vršilaca. Međutim, iako se proces prikupljanja podatka o poslovanju na ovaj način sprovodi već pet godina, pri čemu su vršioci prethodnih godina imali podršku u prikupljanju podataka od strane lokalnog konsultanta kojeg je obezbjeđivala Svjetska banka, pojedini vršioci i dalje ne dostavljaju podatke blagovremeno i podaci kod pojedinih vršilaca nijesu kompletni.

Osim podrške lokalnog konsultanta Svjetske banke, REGAGEN je u ranijem periodu ukazivala vršiocima na greške koje prave prilikom popunjavanja podataka o poslovanju, kao i na nedostatak adekvatnih evidencija za određene podatke o poslovanju.

Navedene aktivnosti su imale određeni efekat na poboljšanje procesa prikupljanja i dostavljanja podataka o poslovanju vršilaca. Međutim, kako će se vidjeti u nastavku ovog izvještaja, vršioci ne postupaju u potpunosti u skladu sa obavezama koje su utvrđene Zakonom, a koje se odnose na dostavljanje podataka REGAGEN. Naime, takav pristup pojedinih vršilaca onemogućava sprovođenje analiza u cilju praćenja stanja u sektoru na nivou Crne Gore, kako za potrebe ovog izvještaja, tako i za potrebe drugih aktivnosti koje sprovodi REGAGEN u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Zakonom. Tek po postizanju pune posvećenosti vršilaca u odnosu na prikupljanje i dostavljanje podataka o poslovanju, stvorice se uslovi za punu implementaciju aktivnosti i mjera koje REGAGEN treba da sprovodi koristeći podatke o poslovanju vršilaca. U prvom redu to se odnosi na efikasnost poslovanja vršilaca, koja se može ocijeniti samo na osnovu pouzdanih podataka o poslovanju koje dostavljaju vršioci. Osim praćenja stanja u sektoru na nivou Crne Gore, ocjena efikasnosti poslovanja vršilaca bi mogla da posluži REGAGEN kao faktor prilikom utvrđivanja cijena usluga vršilaca, gdje bi se primjenom regulatornih mehanizama podsticalo poboljšanje efikasnosti poslovanja vršilaca.

Dodatno, važno je navesti da kvalitet i cjelovitost podataka o poslovanju, kao i pravovremenost dostavljanja tih podataka REGAGEN često nije institucionalno uređeno na nivou vršilaca već u značajnoj mjeri zavise od predanosti i profesionalnosti zaposlenih kod vršilaca koji su zaduženi za dostavljanje podataka o poslovanju, koje se ogledaju u redovnom dostavljanju podataka o

poslovanju, u rokovima koji su utvrđeni Pravilima o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti, uočavanju nelogičnost kod podataka, tj. poboljšanja kvaliteta i tačnosti podataka i stalnom unaprjeđivanju sistematskog evidentiranja podataka kod samih vršilaca, uspostavljanjem odgovarajućih baza podataka. Dakle, u procesu prikupljanja i dostavljanja podataka REGAGEN ključno je angažovanje vršilaca, a ne pojedinaca, kako bi se stvorili uslovi da REGAGEN, kao organ na nacionalnom nivou, formira adekvatnu bazu podataka, koja treba da posluži sa sagledavanje trenutnog stanja u sektoru, kao i osnov za sprovođenje analiza za moguća unapređenja tog stanja.

Kako Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG”, br. 55/16 i 66/19) nije predvidio kaznenu odredbu za vršioce koji povrijede obavezu dostavljanja podataka na zahtjev REGAGEN, REGAGEN u ranijem periodu nije imao mogućnost, osim dostavljanja zahtjeva vršiocima, da dodatno utiče na ažurnost dostavljanja podataka od strane vršilaca. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list CG”, broj 140/22), koji je stupio na snagu 24.12.2022. godine, uklonjen je ovaj nedostatak Zakona, na način da je propisana odredba na osnovu koje je omogućeno da se novčanom kaznom kazni za prekršaj pravno lice vršilac komunalne djelatnosti koji ne dostavlja REGAGEN na njen zahtjev svu dokumentaciju i podatke koji su joj potrebni za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom. REGAGEN do sada nije pokretala prekršajne postupke prema vršiocima koji nijesu dostavljali podatke o poslovanju.

Takođe, u prethodnom periodu je primjećeno da pojedini vršioci ne dostavljaju REGAGEN jednake vrijednosti za istu vrstu podataka kroz različite postupke koje vodi REGAGEN. Tako, na primjer, veći broj vršilaca je dostavio različite podatke o broju korisnika i broju zaposlenih za 2022. godinu za potrebe poređenja poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti koje sprovodi REGAGEN i za potrebe utvrđivanja cijena za 2023. godinu. Dakle, osim što podaci moraju da se dostavljaju kompletni i u propisanim rokovima, vršioci moraju da rade dodatno na poboljšanju kvaliteta i tačnosti podataka, kako ne bi istu vrstu podataka za isti izvještajni period prikazivali u različitim iznosima.

U nastavku ovog izvještaja su prikazani podaci o poslovanju vršilaca za 2022. godinu, koji su REGAGEN dostavljeni u postupku poređenja poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti, dok su pojedini podaci, radi cjelovitosti ovog izvještaja, preuzeti iz dokumentacije koja je REGAGEN dostavljena u postupku davanja saglasnosti na predlog cijena usluga za 2023. godinu.

Tokom izvještajnog perioda, regulisane komunalne djelatnosti u Crnoj Gori obavljalo je ukupno 28 vršilaca. U toku 2022. godine, regulisane komunalne djelatnosti (javno vodosnabdijevanje), je počeo da obavlja novi vršilac, koji je osnovan krajem 2021. godine, i to DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tuzi. Ovaj vršilac obavlja djelatnosti javnog vodosnabdijevanja na teritoriji opštine Tuzi, koju je do njegovog osnivanja obavljalo DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica.

REGAGEN je stanovišta da navedena praksa ima negativan uticaj na korisnike usluga javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama. Ovo iz razloga što se usitnjavanjem sektora povećavaju troškovi poslovanja, što ima direktni uticaj na povećanje cijena usluga, posebno

za male vršioce. Takođe, navedena okolnost može dovesti i do pada kvaliteta usluge u manjim sredinama jer često ovi vršioci ne raspolažu kadrovskim kapacitetima i nijesu dovoljno tehnički opremljeni. S tim u vezi, cijena usluge javnog vodosnabdijevanja na teritoriji opštine Tuzi je 2022. godine bila viša (fiksni dio za fizička lica 1,3272 € po korisniku i 0,4356 €/m³) u odnosu na cijenu u Podgorici (fiksni dio za fizička lica 0,8955 € po korisniku i 0,2980 €/m³).

Pet vršilaca obavljaju samo regulisane komunalne djelatnosti, odnosno djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama, dok 12 vršilaca pored regulisanih komunalnih djelatnosti obavljaju i djelatnost upravljanja atmosferskim vodama. Sedam vršilaca, osim regulisanih komunalnih djelatnosti, obavlja i druge komunalne djelatnosti, kao što su upravljanje komunalnim otpadom, upravljanje javnom rasvjetom i dr. Dva vršioca obavljaju samo djelatnost upravljanja komunalnim otpadnim vodama i to prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, dok dva vršioca obavljaju isključivo djelatnost crpljenja, odvoza i zbrinjavanja otpadnih voda iz septičkih jama.

Tabela 6.1 Podjela vršilaca po djelatnostima koje obavljaju

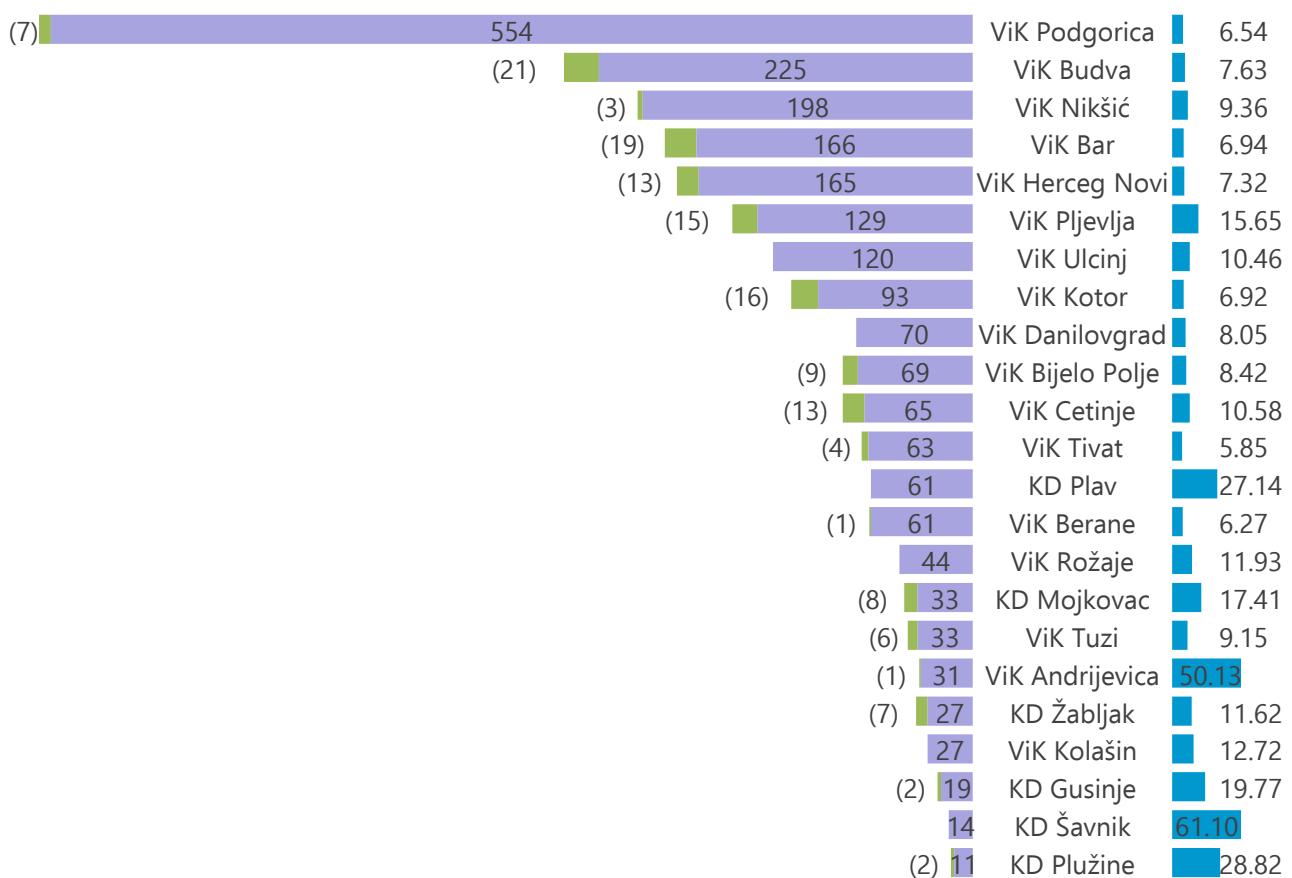
Regulisane komunalne djelatnosti DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva (ViK Budva) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Herceg Novi (ViK Herceg Novi) DOO „Vodovod i kanalizacija Kotor“ Kotor (ViK Kotor) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tivat (ViK Tivat) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tuzi (ViK Tuzi)	Regulisane komunalne djelatnosti i druge komunalne djelatnosti DOO „Komunalne djelatnosti“ Gusinje (KD Gusinje) DOO „Komunalne usluge Gradac“ Mojkovac (KD Mojkovac) DOO „Komunalna djelatnost“ Petnjica (KD Petnjica) DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav (KD Plav) DOO „Komunalno Plužine“ Plužine (KD Plužine) DOO „Komunalne djelatnosti“ Šavnik (KD Šavnik) DOO „Komunalno i vodovod“ Žabljak (KD Žabljak)	Regulisane komunalne djelatnosti i upravljanje atmosferskim vodama DOO „Vodovod i kanalizacija“ Andrijevica (ViK Andrijevica) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar (ViK Bar) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane (ViK Berane) DOO „Vodovod Bistrica“ Bijelo Polje (ViK Bijelo Polje) DOO „Vodovod i kanalizacija-Cetinje“ Cetinje (ViK Cetinje) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Danilovgrad (ViK Danilovgrad) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Kolašin (ViK Kolašin) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić (ViK Nikšić) DOO „Vodovod“ Pljevlja (ViK Pljevlja) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica (ViK Podgorica) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Rožaje (ViK Rožaje) DOO „Vodovod i kanalizacija“ Ulcinj (ViK Ulcinj)	Upravljanje komunalnim otpadnim vodama – crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama DOO „Agencija za stanovanje“ Podgorica DOO „S&E Tehnica“ Bar	Upravljanje komunalnim otpadnim vodama – prečišćavanje komunalnih otpadnih voda DOO „Otpadne vode“ Budva DOO „PPOV Kotor-Tivat“ Tivat
---	--	--	--	--

U privrednim društvima koja obavljaju regulisane komunalne djelatnosti u 2022. godini bilo je zaposleno ukupno 2.278 lica. Pored lica koja su kod vršilaca zaposlena preko ugovora o radu, na određeno ili neodređeno vrijeme, u toku 2022. godine, kod vršilaca je bilo angažovano još dodatno 147 lica, posredstvom agencije za ustupanje zaposlenih ili preko ugovora o privremenim i povremenim poslovima. Ovi podaci se odnose samo na lica koja obavljaju poslove u vezi sa regulisanim komunalnim djelatnostima.

U poređenju sa razvijenim zemljama, gdje u prosjeku na 1.000 korisnika radi 4–7 zaposlenih, u Crnoj Gori u 2022. godini bilo je 8,29 zaposlenih (uključujući i lica angažovana po drugom osnovu) na 1.000 korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja, što bi mogao biti pokazatelj prekomjernog broja zaposlenih. Takođe, indikativno je to da se vrijednost ovog pokazatelja u odnosu na 2021. godinu povećava, kada je iznosila 7,82.

Pokazatelj broj zaposlenih na 1.000 korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja ima visoku vrijednost kod vršilaca koji pored regulisanih komunalnih djelatnosti obavljaju i druge komunalne djelatnosti (KD Gusinje, KD Mojkovac, KD Plav, KD Plužine, KD Šavnik i KD Žabljak). Pored ovih vršilaca broj zaposlenih na 1.000 korisnika je veći od prosjeka na nivou Crne Gore kod još devet vršilaca, i to: ViK Andrijevica, ViK Bijelo Polje, ViK Cetinje, ViK Kolašin, ViK Nikšić, ViK Pljevlja, ViK Rožaje, ViK Tuzi i ViK Ulcinj. Najmanja vrijednost pokazatelja broja zaposlenih na 1.000 korisnika u 2022. godine je kod ViK Tivat i iznosi 5,85, dok je vrijednost ovog pokazatelja manja od prosjeka na nivou Crne Gore kod ViK Bar, ViK Berane, ViK Budva, ViK Danilovgrad, ViK Herceg Novi, ViK Kotor i ViK Podgorica.

Visoke vrijednosti broja zaposlenih na 1.000 korisnika ne moraju nužno ukazivati na prekomjeran broj zaposlenih, već i na mali broj korisnika. Naime, privredna društva koja obavljaju regulisane komunalne djelatnosti moraju imati u radnom odnosu lica koja su raspoređena na određena radna mjesta u skladu sa zakonom (izvršni direktor, lice koje vodi i odgovorno je za proces upravljanja, održavanja i razvoja i dr.), pa se kod vršilaca koji pružaju uslugu malom broju korisnika dobija veoma visoka vrijednost pokazatelja broja zaposlenih na 1.000 korisnika. Ovo je naročito izraženo kod vršilaca u Sjevernom regionu i pokazuje da je u takvim slučajevima izazovno postići finansijsku održivost vršioca sa prihvatljivim cijenama usluge, budući da troškovi zarada predstavljaju dominantne troškove poslovanja kod većine vršilaca.

■ Broj zaposlenih angažovanih na drugi način ■ Broj zaposlenih ■ Broj zaposlenih na 1000 korisnika

Dijagram 6.1 Broj zaposlenih kod vršilaca u 2022. godini i broj zaposlenih na 1.000 korisnika

Korisnici

Na kraju 2022. godine, u Crnoj Gori bilo je ukupno 302.393 korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja, od čega je 277.233 korisnika iz kategorije fizička lica i 25.160 korisnika iz kategorije pravna lica. U odnosu na 2021. godinu, broj korisnika iz kategorije fizičkih lica se uvećao za 1,66%, dok se broj korisnika iz kategorije pravnih lica smanjio za 3%. Ukupno, u odnosu na 2021. godinu, broj korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja se uvećao za 1,32%.¹¹

S druge strane, na kraju 2022. godine, u Crnoj Gori bilo je ukupno 181.422 korisnika usluge prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda, od čega je 162.830 korisnika iz kategorije fizička lica i 18.592 korisnika iz kategorije pravna lica. U odnosu na 2021. godinu, broj korisnika iz kategorije fizičkih lica se uvećao za 3,01%, dok se broj korisnika iz kategorije pravnih lica uvećao za 3,03%. Ukupno, u odnosu na 2021. godinu, broj korisnika usluge prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda se uvećao za 3,01%.

¹¹ Promjena broja korisnika u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu ne obuhvata KD Petnjica.

Tabela 6.2 Broj korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja i prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda po kategorijama

Vršilac	Javno vodosnabdijevanje					Prihvatanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda				
	2022.			2021.	2022/ 2021 (%)	2022.			2021.	2022/ 2021 (%)
	fizička lica	pravna lica	ukupno	ukupno		fizička lica	pravna lica	ukupno	ukupno	
ViK Podgorica	79.625	8.199	87.824	93.633	-6,20%	51.327	5.862	57.189	56.515	1,19%
ViK Budva	29.524	3.262	32.786	31.272	4,84%	27.680	2.954	30.634	29.223	4,83%
ViK Bar	24.793	2.357	27.150	26.061	4,18%	13.688	2.054	15.742	15.379	2,36%
ViK Nikšić	24.562	1.395	25.957	25.562	1,55%	10.850	874	11.724	10.111	15,95%
ViK Herceg Novi	22.783	1.643	24.426	24.020	1,69%	16.328	1.307	17.635	17.354	1,62%
ViK Kotor	14.900	1.046	15.946	15.392	3,60%	5.677	413	6.090	6.046	0,73%
ViK Tivat	10.834	765	11.599	11.157	3,96%	5.113	412	5.525	4.722	17,01%
ViK Ulcinj	10.476	995	11.471	11.273	1,76%	5.462	657	6.119	6.119	0,00%
ViK Berane	9.044	839	9.883	9.883	0,00%	5.192	748	5.940	5.940	0,00%
ViK Danilovgrad	8.894	471	9.365	9.154	2,31%	466	40	506	369	37,13%
ViK Bijelo Polje	8.449	872	9.321	9.225	1,04%	3.619	690	4.309	4.272	0,87%
ViK Pljevlja	8.177	889	9.066	9.268	-2,18%	6.995	801	7.796	8.068	-3,37%
ViK Cetinje	6.595	781	7.376	7.346	0,41%	3.346	631	3.977	3.934	1,09%
ViK Tuzi	4.093	182	4.275	-	-	-	-	-	-	-
ViK Rožaje	3.285	433	3.718	3.451	7,74%	2.776	431	3.207	3.136	2,26%
KD Žabljak	2.794	193	2.987	2.684	11,29%	597	113	710	630	12,70%
KD Mojkovac	2.129	273	2.402	2.338	2,74%	889	186	1.075	1.070	0,47%
KD Plav	2.088	181	2.269	2.181	4,03%	1.222	164	1.386	1.380	0,43%
ViK Kolašin	1.973	173	2.146	2.170	-1,11%	386	70	456	462	-1,30%
KD Gusinje	1.019	54	1.073	1.041	3,07%	497	62	559	552	1,27%
ViK Andrijevica	551	94	645	706	-8,64%	154	65	219	219	0,00%
KD Plužine	419	32	451	448	0,67%	402	29	431	428	0,70%
KD Šavnik	226	31	257	192	33,85%	164	29	193	191	1,05%
KD Petnjica	-	-	-	228	-	-	-	-	0	-

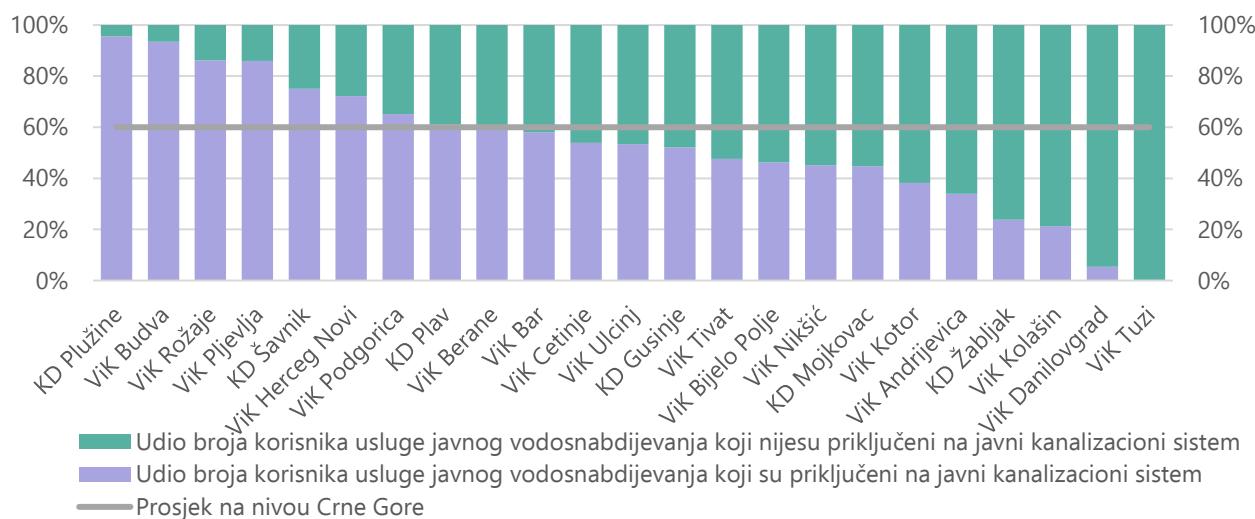
Najviše korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja u 2022. godini bilo je u Podgorici (87.824), gdje je došlo do smanjenja broja korisnika u odnosu na 2021. godinu za 6,20%, budući da su određeni korisnici ViK Podgorica, u 2022. godini, postali korisnici ViK Tuzi .

Najveći porast broja korisnika u 2022. godini ostvaren je u Šavniku i to za 33,9% (stanovnici sela Pošćenje u 2022. godini postali su korisnici usluga javnog vodosnabdijevanja), dok je u Andrijevici došlo do pada broja korisnika za 8,64%.

U 2022. godini, najveći broj korisnika usluge prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda bio je takođe u Podgorici i to 57.189 korisnika, gdje je za isti period ostvaren najveći porast broja korisnika (674). Procentualno, najveći porast broja korisnika ove usluge bio je u Danilovgradu (37,1%).

Tri vršioca imaju manje od 1.000 korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja (ViK Andrijevica, KD Plužine i KD Šavnik), a najmanje korisnika je u Šavniku i to 257. Sedam vršilaca ima između 1.000 i 5.000 korisnika (KD Gusinje, ViK Kolašin, KD Mojkovac, KD Plav, ViK Rožaje, ViK Tuzi i KD Žabljak). Svi navedeni vršioci, osim ViK Tuzi, nalaze se u Sjevernom regionu.

Posmatrajući podatke iz prethodne tabele uočljivo je da veliki broj korisnika (40% korisnika) usluge javnog vodosnabdijevanja nema priključak na javni kanalizacioni sistem. Kod korisnika iz kategorije fizičkih lica 41% korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja nije priključeno na javni kanalizacioni sistem, a kod korisnika iz kategorije pravnih lica 26%.

Dijagram 6.2 Udio broja korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja koji nisu priključeni na javni kanalizacioni sistem

Kod 14 vršilaca priključenost korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja na javni kanalizacioni sistem je ispod prosjeka na nivou Crne Gore (ViK Bar 58%, ViK Cetinje 54%, ViK Ulcinj 53%, KD Gusinje 52%, ViK Tivat 48%, ViK Bijelo Polje 46%, ViK Nikšić 45%, KD Mojkovac 45%, ViK Kotor 38%, ViK Andrijevica 34%, KD Žabljak 24%, ViK Kolašin 21%, ViK Danilovgrad 5% i ViK Tuzi 0%). Naročito se ističe ViK Danilovgrad, gdje ovaj pokazatelj ima veoma nisku vrijednost i iznosi samo 5%, dok sa druge strane u Tuzima ni ne postoji javni kanalizacioni sistem.

U ukupnom broju korisnika dominantni su korisnici iz kategorije fizička lica, koji čine 92% ukupnog broja korisnika za uslugu javnog vodosnabdijevanja i 90% za uslugu prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda.

Količine potisnute vode

U toku 2022. godine sa lokalnih vodoizvorišta, za potrebe javnog vodosnabdijevanja, zahvaćeno je ukupno 111.660.389 m³ vode. Podatke o zahvaćenim količinama vode nijesu dostavili ViK Andrijevica, KD Gusinje, ViK Kolašin, KD Mojkovac, KD Plav, ViK Tuzi i KD Žabljak. KD Plužine i KD Šavnik su dostavili podatke o procijenjenim količinama zahvaćene vode, ali ovi podaci se ne mogu smatrati relevantnim iz razloga što je količina zahvaćene vode jednaka količinama fakturisane vode. Takođe, ViK Ulcinj je dostavio podatke prema kojima su količine zahvaćene vode u 2022. godini

utvrđene na osnovu procjene, a procijenjene su u znatno manjem iznosu u odnosu na prethodne godine, te se ovi podaci ne mogu smatrati relevantnim. Pored navedenih, još šest vršilaca ne sprovodi mjerjenje zahvaćenih količina vode, pa se ovaj podatak ne može smatrati relevantnim, jer se zasniva na procjeni vršioca. U tabeli koja slijedi dat je pregled količina zahvaćene vode, mjerene i procijenjene.

Tabela 6.3 Količine proizvedene vode u 2022. godini

Vršilac	Količina proizvedene vode iz sopstvenih izvora – mjerena	Količina proizvedene vode iz sopstvenih izvora - procijenjena
ViK Podgorica	37.570.685	0
ViK Herceg Novi	11.562.571	0
ViK Bar	11.225.567	0
ViK Cetinje	5.408.232	0
ViK Tivat	1.063.450	0
ViK Kotor	6.199.603	494.163
ViK Budva	4.232.211	1.126.331
ViK Danilovgrad	4.200.234	2.216.160
ViK Nikšić	0	13.050.470
ViK Berane	0	4.416.768
ViK Bijelo Polje	0	3.849.996
ViK Pljevlja	0	3.450.492
ViK Rožaje	0	1.593.456
ViK Andrijevica	nema podataka	nema podataka
KD Gusinje	nema podataka	nema podataka
ViK Kolašin	nema podataka	nema podataka
KD Mojkovac	nema podataka	nema podataka
KD Petnjica	nema podataka	nema podataka
KD Plav	nema podataka	nema podataka
KD Plužine	nema podataka	nema podataka
KD Šavnik	nema podataka	nema podataka
ViK Tuzi	nema podataka	nema podataka
ViK Ulcinj	nema podataka	nema podataka
KD Žabljak	nema podataka	nema podataka
Ukupno	81.462.553	30.197.836

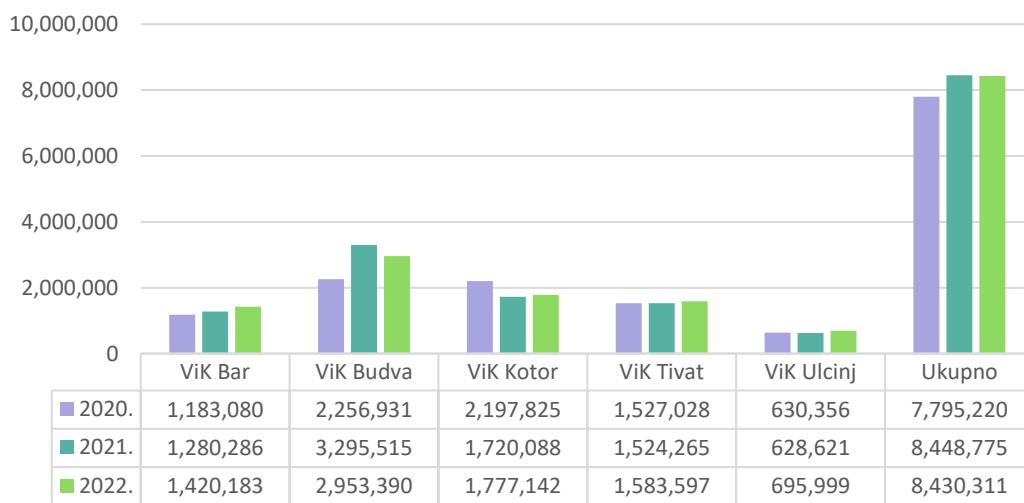
Na osnovu prikazanih vrijednosti o zahvaćenim količinama vode, može se konstatovati da sedam vršilaca u toku 2022. godine sa lokalnih vodoizvorišta zahvatilo $81.462.553 \text{ m}^3$ vode, dok ostala količina predstavlja samo procjenu tog podatka.

Najveća količina vode zahvaćena je u Podgorici, $37.570.685 \text{ m}^3$, što čini 46% od zahvaćene vode koja se mjeri. Ova količina zahvaćene vode obuhvata i količinu vode koju ViK Podgorica isporučuje ViK Danilovgrad i koja je u 2022. godini iznosila $2.261.100 \text{ m}^3$.

U pogledu stalnog i sistematskog registrovanja ukupne količine zahvaćene vode najazurniji su vršioci iz Primorskog i Središnjeg regiona.

Kao i u prethodnih pet izvještaja, koji su dostavljeni Skupštini Crne Gore, REGAGEN ponovo ukazuje na to da se podaci o zahvaćenim količinama vode ne mogu smatrati pouzdanim, budući da većina vršilaca nije postavila uređaje za mjerjenje i obezbijedila stalno i sistematsko registrovanje količina zahvaćene vode, i pored obaveze propisane članom 51 Zakona o vodama. Ovo predstavlja veliki problem kako za REGAGEN, koja ne može da utvrdi koliko iznosi neprihodovana voda u sistemima vršilaca, tako i za druge subjekte koji donose strateške odluke vezane za investicije u komunalnu infrastrukturu. U toku 2022. godine primijećen je pomak u primjeni citirane odredbe člana 51 Zakona o vodama i to kod ViK Danilovgrad, gdje je mjereno 65% od ukupne količine zahvaćene vode.

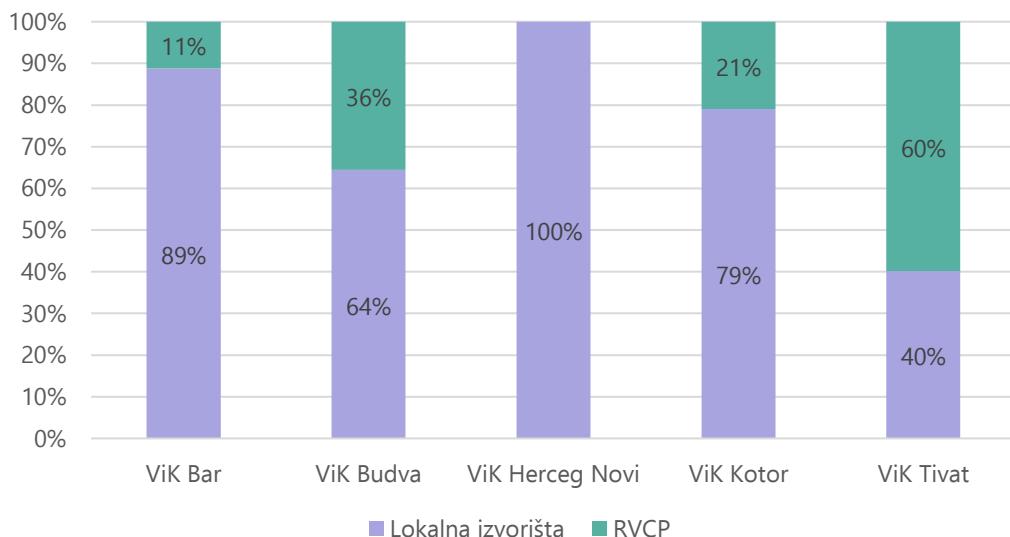
Pored vode koju zahvataju sa lokalnih izvorišta, vršioci iz Primorskog regiona su u toku 2022. godine od Regionalnog vodovoda Crnogorsko primorje (u daljem tekstu: RVCP) preuzeli ukupno $8.430.311 \text{ m}^3$ vode. U odnosu na 2021. godinu manju količinu vode od RVCP u 2022. godini preuzeo je ViK Budva (10%), dok su veće količine vode od RVCP preuzeli ViK Bar (11%), ViK Kotor (3%), ViK Tivat (4%) i ViK Ulcinj (11%). ViK Herceg Novi u 2022. godini, kao ni prethodnih godina nije preuzimao vodu iz sistema RVCP. Količine preuzete vode od RVCP u 2020., 2021. i 2022. godini prikazane su na dijagramu ispod.

Dijagram 6.3 Količine vode preuzete od RVCP (m^3)

Na narednom dijagramu prikazan je odnos količine vode preuzete od RVCP i količine vode zahvaćene sa lokalnih izvorišta. Na istom se uočava da je u toku 2022. godine, od ukupno potisnute vode, procentualno najveće učešće vode iz RVCP bilo kod ViK Tivat, čak 60%, što jasno ukazuje na veliku zavisnost ViK Tivat od RVCP. Sa druge strane, najmanje vode iz RVCP je preuzeo ViK Bar, i to

11% od ukupno potisnute količine vode. Na narednom dijagramu nije prikazan ViK Ulcinj, budući da je ovaj vršilac dostavio nepouzdan podatak o količinama zahvaćene vode sa lokalnih izvorišta, te s tim u vezi odnos količine vode preuzete od RVCP i količine vode zahvaćene sa lokalnih izvorišta za ovog vršioca nije relevantan.

Dijagram 6.4 Odnos količine vode preuzete od RVCP i količine vode zahvaćene sa lokalnih izvorišta

Uzimajući u obzir količinu zahvaćene vode sa lokalnih izvorišta (mjerena i procijenjena) i količinu vode koja je preuzeta od RVCP, u toku 2022. godine na nivou Crne Gore u vodovodne sisteme potisnuto je ukupno $119.394.701\text{ m}^3$ vode, bez količina vode koje je ViK Ulcinj potisnuo u svoj vodovodni sistem, a iz gore navedenih razloga. Količina vode koja je preuzeta od RVCP čini 7,06% ukupno potisnute vode.

Količine isporučene vode i prihvачene komunalne otpadne vode

U toku 2022. godine korisnicima je isporučeno $46.502.406\text{ m}^3$ vode za piće, od čega je $34.501.189\text{ m}^3$ vode isporučeno korisnicima iz kategorije fizičkih lica, a $12.001.217\text{ m}^3$ vode korisnicima iz kategorije pravnih lica. U odnosu na 2021. godinu, količina isporučene vode za korisnike iz kategorije fizičkih lica je na približnom nivou, a za korisnike iz kategorije pravnih lica je uvećana za 10%.

Tabela 6.4 Količine isporučene vode po kategorijama korisnika

Vršilac	2022.			2021.	2022/2021 (%)
	fizička lica	pravna lica	ukupno	ukupno	
ViK Podgorica	12.803.221	5.789.377	18.592.598	19.740.687	-6%
ViK Budva	2.396.937	1.213.110	3.610.047	3.300.258	9%
ViK Nikšić	3.254.768	350.388	3.605.156	3.605.146	0%
ViK Herceg Novi	2.259.521	784.362	3.043.883	2.934.471	4%
ViK Bar	2.302.752	507.766	2.810.518	2.629.678	7%
ViK Tivat	1.235.132	723.593	1.958.725	1.554.620	26%
ViK Kotor	1.284.892	490.889	1.775.781	1.562.501	14%

ViK Danilovgrad	1.128.673	465.312	1.593.985	1.621.607	-2%
ViK Bijelo Polje	1.301.637	272.775	1.574.412	1.578.269	0%
ViK Ulcinj	1.186.585	308.653	1.495.238	1.435.499	4%
ViK Berane	1.075.190	177.396	1.252.586	1.252.586	0%
ViK Tuzi	957.151	101.464	1.058.615	-	-
ViK Pljevlja	795.974	226.027	1.022.001	1.006.317	2%
ViK Cetinje	838.044	121.920	959.964	975.591	-2%
ViK Rožaje	604.484	110.622	715.106	695.534	3%
ViK Kolašin	298.957	94.336	393.293	370.341	6%
KD Plav	225.444	51.507	276.951	274.796	1%
KD Žabljak	174.824	76.648	251.472	220.863	14%
KD Mojkovac	190.182	46.941	237.123	244.459	-3%
ViK Andrijevica	75.048	25.046	100.094	102.520	-2%
KD Plužine	47.687	40.919	88.606	96.267	-8%
KD Gusinje	58.874	14.041	72.915	74.997	-3%
KD Šavnik	5.212	8.125	13.337	18.102	-26%
KD Petnjica	nema podataka	nema podataka	nema podataka	16.632	nema podataka
Ukupno	34.501.189	12.001.217	46.502.406	45.311.741	3%

S druge strane, u toku 2021. godine od korisnika je prihvaćeno 22.888.833 m³ komunalne otpadne vode, i to 17.301.264 m³ od korisnika iz kategorije fizičkih lica i 5.587.569 m³ od korisnika iz kategorije pravnih lica. U odnosu na 2021. godinu, količina prihvaćene komunalne otpadne vode za korisnike iz kategorije fizičkih lica je uvećana za 2%, dok je za korisnike iz kategorije pravnih lica uvećana za 8%.

Tabela 6.5 Količine prihvaćene komunalne otpadne vode po kategorijama korisnika

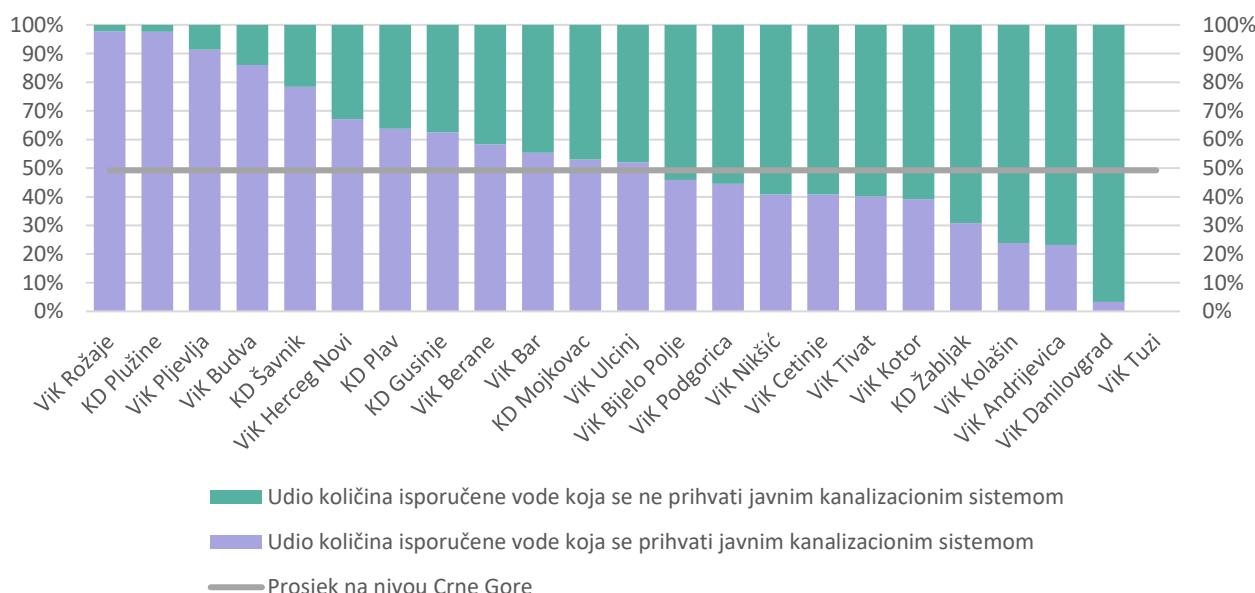
Vršilac	2022.			2021.	2022/2021 (%)
	fizička lica	pravna lica	ukupno	ukupno	
ViK Podgorica	6.531.499	1.755.760	8.287.259	8.427.751	-2%
ViK Budva	2.089.483	1.013.609	3.103.092	2.886.242	8%
ViK Herceg Novi	1.545.354	497.909	2.043.263	1.916.320	7%
ViK Bar	1.150.303	405.599	1.555.902	1.436.201	8%
ViK Nikšić	1.136.483	335.447	1.471.930	1.456.770	1%
ViK Pljevlja	711.939	221.529	933.468	896.115	4%
ViK Ulcinj	676.897	100.845	777.742	763.587	2%
ViK Rožaje	590.263	108.245	698.508	452.670	54%
ViK Berane	581.963	147.718	729.681	729.681	0%
ViK Tivat	523.629	262.879	786.508	645.300	22%
ViK Bijelo Polje	516.117	205.861	721.978	734.741	-2%
ViK Kotor	478.326	217.297	695.623	622.517	12%
ViK Cetinje	307.766	84.126	391.892	409.075	-4%

KD Plav	129.194	47.209	176.403	180.304	-2%
KD Mojkovac	102.304	23.504	125.808	130.052	-3%
ViK Kolašin	50.006	43.965	93.971	84.164	12%
KD Žabljak	48.102	29.408	77.510	68.096	14%
KD Plužine	46.731	39.718	86.449	83.360	4%
ViK Danilovgrad	35.675	16.947	52.622	53.521	-2%
KD Gusinje	32.533	13.082	45.615	34.380	33%
ViK Andrijevica	13.430	9.723	23.153	22.825	1%
KD Šavnik	3.267	7.189	10.456	18.102	-42%
ViK Tuzi	0	0	0	0	0%
KD Petnjica	nema podataka	nema podataka	nema podataka	0	nema podataka
Ukupno	17.301.264	5.587.569	22.888.833	22.051.774	4%

Kao i u ranijim godinama, najviše vode za piće je isporučeno korisnicima u Podgorici 18.592.598 m³, što predstavlja 40% ukupno isporučene vode u Crnoj Gori. Najveća količina prihvaćene komunalne otpadne vode u 2022. godini je takođe zabilježena u Podgorici (8.287.259 m³), što predstavlja 36% ukupne količine prihvaćene komunalne otpadne vode.

U odnosu na 2021. godinu, najveće povećanje količine isporučene vode u 2022. godini bilo je u Tivtu (26%), dok je KD Šavnik korisnicima isporučio manje vode za 26%. U pogledu količina prihvaćene komunalne otpadne vode, najveće povećanje ovih količina bilo je u Rožajama (54%), dok je u Šavniku smanjena količina prihvaćene otpadne vode za 42%.

Kao i u slučaju broja korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja i korisnika usluge prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda, primjetna je značajna disproporcija u odnosu na količine isporučene vode i količine prihvaćene komunalne otpadane vode, pa se 51% ukupne količine isporučene vode ne prihvata javnim kanalizacionim sistemom.

Dijagram 6.5 Udio količine isporučene vode koja se ne prihvata javnim kanalizacionim sistemom

Kod 10 vršilaca procenat količine isporučene vode koja se prihvata i odvodi javnim kanalizacionim sistemom je manja od prosjeka na nivou Crne Gore (49%) i to kod ViK Bijelo Polje 46%, ViK Podgorica 45%, ViK Nikšić 41%, ViK Cetinje 41%, ViK Tivat 40%, ViK Kotor 39%, KD Žabljak 31%, ViK Kolašin 24%, ViK Andrijevica 23% i ViK Danilovgrad 3%, dok u Tuzima ne postoji javni kanalizacioni sistem, te se sva komunalna otpadna voda odlaže u septičke jame.

Mjerenje količine isporučene vode

Količina isporučene vode korisnicima utvrđuje se očitavanjem posebnih ili zajedničkih vodomjera, a za korisnike koji nemaju vodomjer paušalno. Na nivou Crne Gore, u 2022. godini, bilo je 84% korisnika koji imaju poseban vodomjer, 10% korisnika kojima se količina vode obračunava preko zajedničkog vodomjera i 6% korisnika koji su paušalci.

Kao i prethodnih godina, najveći broj korisnika sa posebnim vodomjerom je u Primorskom regionu, korisnika sa zajedničkim vodomjerom u Središnjem regionu, dok je najviše korisnika koji nemaju vodomjer (posebni i zajednički) u Sjevernom regionu. Količina isporučene vode korisnicima u Herceg Novom, Podgorici, Tivtu i Tuzima utvrđuje se preko vodomjera, odnosno nema paušalnog utvrđivanja količine vode.

Tabela 6.6 Udeo korisnika sa posebnim i zajedničkim vodomjerima i korisnika koji su paušalci

Vršilac	Posebni vodomjer	Zajednički vodomjer	Paušalci
ViK Tuzi	100%	0%	0%
ViK Budva	99,6%	0,1%	0,2%
ViK Bar	99%	0,6%	0,4%
ViK Tivat	97,2%	2,1%	0,7%
ViK Ulcinj	96,3%	1,8%	2,0%
ViK Danilovgrad	94,3%	0%	5,7%
ViK Herceg Novi	91,6%	8,4%	0,0%
ViK Pljevlja	88,7%	11,1%	0,1%
KD Žabljak	83,5%	0%	16,5%
ViK Bijelo Polje	80,1%	11,4%	8,5%
ViK Podgorica	79,9%	20,1%	0,0%
ViK Cetinje	74,2%	13%	12,8%
KD Plav	72,7%	2,3%	25,0%
ViK Nikšić	70,9%	0%	29,1%
ViK Rožaje	66,5%	9,4%	24,0%
ViK Andrijevica	63,3%	2,2%	34,6%
ViK Berane	62,9%	10,8%	26,4%
ViK Kotor	61,2%	34,4%	4,4%
KD Mojkovac	58,3%	1,4%	40,3%
KD Plužine	24,8%	22,6%	52,5%

KD Šavnik	23,7%	0%	76,3%
ViK Kolašin	20,7%	0,1%	79,2%
KD Gusinje	nema podataka	nema podataka	nema podataka
KD Petnjica	nema podataka	nema podataka	nema podataka

Vršioci u Primorskem regionu imaju visok stepen pokrivenosti korisnika vodomjerima, posebnim ili zajedničkim. Procenat korisnika koji imaju poseban vodomjer kod vršilaca u Primorskem regionu, osim u Kotoru, veći je u odnosu na ostale vršioce u Crnoj Gori.

Takođe, u Podgorici količina isporučene vode svim korisnicima registruje se putem vodomjera, gdje 80% korisnika ima posebni vodomjer, dok ostatak ima zajednički vodomjer.

Stanje u Sjevernom regionu u pogledu mjerjenja isporučene količine vode nije na zadovoljavajućem nivou, gdje se, osim u Bijelom Polju, Pljevljima i Žabljaku, kod većeg dijela korisnika količina isporučene količine vode utvrđuje paušalno, čak i do 79% korisnika, kao u slučaju ViK Kolašin.

Pokrivenost korisnika posebnim vodomjerima za korisnike iz kategorije pravnih lica je veća u odnosu na korisnike iz kategorije fizičkih lica.

Neprihodovana voda

Na osnovu podataka o količini vode koja je potisnuta u sistem (voda zahvaćena na lokalnim vodoizvoristima i voda preuzeta od RVCP) i količini vode koja se isporučuje korisnicima dobija se stepen neprihodovane vode (tehnički i komercijalni gubici vode). Podaci o neprihodovanoj vodi se mogu jedino posmatrati kao gruba procjena, budući da od ukupno 24 vršilaca, samo njih tri vrše mjerjenja ukupno zahvaćene vode, kao i ukupno isporučene vode korisnicima (ViK Herceg Novi, ViK Tivat i ViK Podgorica).

Kako veći broj vršilaca ne posjeduje odgovarajuće ulazne podatke koji se koriste za utvrđivanje stepena neprihodovane vode, to nije moguće prikazati vrijednost ovog indikatora na nivou Crne Gore. Kod tri vršilaca koji registruju količine zahvaćene i isporučene vode stepen neprihodovane vode u 2022. godini je iznosio 54%, što je pokazatelj da je stepen neprihodovane vode na visokom nivou.

Iako je problem neprihodovane vode u Crnoj Gori veoma izražen, potrebno je ukazati na primjere ViK Tivat. Naime, kod ovog vršilaca je kroz godine prisutan trend smanjenja stepena neprihodovane vode, i on za crnogorske uslove, iznosi nevjerovatnih 26%. ViK Tivat može da posluži kao primjer ostalim vršiocima da je kontinuiranim radom na smanjenju neprihodovane vode stepen neprihodovane vode moguće svesti na prihvatljive okvire.

Tabela 6.7 Stepen neprihodovane vode

Vršilac	Potisnuta voda (m ³)	Isporučena voda (m ³)	Stepen neprihodovane vode (%)
ViK Cetinje	5.408.232	959.964	82%
ViK Danilovgrad	8.677.494	1.593.985	82%
ViK Kotor	8.470.908	1.775.781	79%

ViK Bar	12.645.750	2.810.518	78%
ViK Herceg Novi	11.562.571	3.043.883	74%
ViK Nikšić	13.050.470	3.605.156	72%
ViK Berane	4.416.768	1.252.586	72%
ViK Pljevlja	3.450.492	1.022.001	70%
ViK Bijelo Polje	3.849.996	1.574.412	59%
ViK Budva	8.311.932	3.610.047	57%
ViK Rožaje	1.593.456	715.106	55%
ViK Podgorica	37.570.685	18.592.598	51%
ViK Tivat	2.647.047	1.958.725	26%
ViK Andrijevica	nema podatka	100.094	nema podatka
KD Gusinje	nema podatka	72.915	nema podatka
ViK Kolašin	nema podatka	393.293	nema podatka
KD Mojkovac	nema podatka	237.123	nema podatka
KD Plav	nema podatka	276.951	nema podatka
KD Plužine	nema podatka	88.606	nema podatka
KD Šavnik	nema podatka	13.337	nema podatka
ViK Tuzi	nema podatka	1.058.615	nema podatka
ViK Ulcinj	nema podatka	1.495.238	nema podatka
KD Žabljak	nema podatka	251.472	nema podatka

U Crnoj Gori neprihodovana voda se još uvijek predstavlja u procentima, koji služe kao dobar pokazatelj finansijskog učinka, ali ti procenti nisu dovoljni kao tehnički ili operativni pokazatelji efikasnosti sistema. U narednom periodu bi bilo neophodno utvrditi jedinstvenu metodologiju koja ima široku primjenu u svjetskim okvirima, kao što je na primjer IWA metodologija, na osnovu koje bi svi vršioci iskazivali neprihodovanu vodu i sprovodili aktivnosti na sistematskom smanjivanju neprihodovane vode, odnosno na aktivnom upravljanju gubicima u vodovodnim sistemima. Međutim, neophodno je da vršioci preduzmu aktivnosti na stvaranju uslova za implementaciju ove metodologije, koje pored ostalog, podrazumijevaju mjerjenje ukupne količine zahvaćene i isporučene vode.

Fakturisanje i naplata

U toku 2022. godine vršioci su za sve djelatnosti koje obavljaju realizovali fakturisanu vrijednost u iznosu od 40.822.540,23 €¹². Najveću fakturisana vrijednost je ostvario ViK Podgorica 10.849.986,36 €, što čini 27% ukupno fakturisane vrijednosti na nivou Crne Gore, dok fakturisana vrijednost četiri vršioca (ViK Podgorica, ViK Budva i ViK Herceg Novi), čini čak 56% ukupno fakturisane vrijednosti na nivou Crne Gore.

¹² Podatak ne obuhvata ViK Bar, ViK Kolašin i KD Gusinje, koji nijesu dostavili podatke o fakturisanim vrijednostima.

Tabela 6.8 Stopa naplate (%)

Vršilac	Fakturisano (€)	Naplaćeno (€)	Stopa naplate
ViK Pljevlja	853.718,00	1.806.540,31	212%
ViK Nikšić	2.221.296,00	2.616.579,00	118%
KD Plav	298.202,94	332.309,84	111%
KD Šavnik	163.937,57	177.557,86	108%
ViK Tivat	2.887.301,82	3.113.994,21	108%
ViK Budva	7.782.049,33	8.152.955,94	105%
ViK Danilovgrad	1.494.446,48	1.535.755,00	103%
ViK Kotor	2.445.321,05	2.477.697,58	101%
ViK Ulcinj	2.166.838,34	2.186.333,86	101%
KD Plužine	416.666,09	418.790,89	101%
KD Mojkovac	260.088,26	255.680,77	98%
ViK Andrijevica	259.472,00	253.563,00	98%
KD Žabljak	649.875,19	630.787,11	97%
ViK Herceg Novi	4.258.672,13	4.130.989,04	97%
ViK Podgorica	10.849.986,36	10.420.261,93	96%
ViK Cetinje	939.099,42	855.211,99	91%
ViK Bijelo Polje	1.161.663,75	999.230,98	86%
ViK Berane	707.773,19	605.461,53	86%
ViK Rožaje	447.778,39	357.282,00	80%
ViK Tuzi	558.353,92	440.971,83	79%
ViK Bar	nema podatka	3.889.288,00	nema podatka
KD Gusinje	15.447,71	nema podatka	nema podatka
ViK Kolašin	289.426,35	nema podatka	nema podatka
KD Petnjica	nema podatka	nema podatka	nema podatka

U toku 2022. godine stopa naplate na nivou Crne Gore za vršioce koji su dostavili podatke o fakturisanim i naplaćenim vrijednostima je iznosila 102%. Potrebno je napomenuti da se prikazane vrijednosti stope naplate ne odnosi samo na regulisane komunalne djelatnosti, već i na druge djelatnosti koje obavljaju vršioci (druge komunalne djelatnosti, pružanje usluga jedinci lokalne samouprave i sl.). Najniža stopa naplate u 2022. godini je bila kod ViK Tuzi (79%) i ViK Rožaje (80%).

Prečišćavanje komunalnih otpadnih voda

Podatke o količinama komunalne otpadne vode koje su preuzete na postrojenje za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda dostavili su ViK Berane, ViK Nikšić, ViK Podgorica, Otpadne vode Budva i PPOV Kotor-Tivat.

U toku 2022. godine ovi vršioci su tretirali ukupno 17.357.168 m³ komunalne otpadne vode.

Ove količine obuhvataju 5.023.524 m³ koje su tretirane na postrojenju za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda kojim upravlja Otpadne vode Budva, 3.820.777 m³ koje su tretirane na postrojenju za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda kojim upravlja PPOV Kotor-Tivat, 5.099.814 m³ koje su tretirane na postrojenju za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda kojim upravlja ViK Podgorica, 1.868.941 m³ koje su tretirane na postrojenju za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda kojim upravlja ViK Nikšić, kao i 1.544.112 m³ komunalnih otpadnih voda koje su tretirane na postrojenju u Beranama.

Otpadne vode Budva komunalne otpadne vode prihvataju od ViK Budva, PPOV Kotor-Tivat prihvataju komunalne otpadne vode od ViK Kotor i ViK Tivat, dok ViK Nikšić, ViK Podgorica i ViK Berane na postrojenju za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda tretiraju komunalne otpadne vode koje prihvataju od svojih korisnika.

7. ANALIZA FINANSIJSKOG POSLOVANJA VRŠILACA

REGAGEN je izvršila uvid u finansijsko poslovanje vršilaca za 2022. godinu na osnovu finansijskih iskaza koji su preuzeti sa portala e-Prijava Poreske uprave Crne Gore.

U nastavku je dat kratak prikaz finansijskog poslovanja vršilaca¹³.

Od ukupno 24 vršioca, njih 11 (ViK Bijelo Polje, ViK Cetinje, KD Gusinje, ViK Kotor, KD Petnjica, ViK Nikšić, KD Plav, ViK Pljevlja, ViK Podgorica, ViK Rožaje i ViK Ulcinj) su prema bilansu uspjeha na kraju 2022. godine poslovali sa gubitkom.

Ukupan rezultat poslovanja¹⁴ u 2022. godini na nivou sektora bio je negativan (gubitak) i iznosio je 2.395.516 €, od čega se 1.541.006 odnosilo na gubitak ViK Cetinje. U Primorskem regionu vršioci su poslovali sa dobitkom od 514.669 €, u Središnjem regionu sa gubitkom od 2.577.944 €, a u Sjevernom regionu ostvaren je gubitak od 332.241 €.

Ukupni prihodi vršilaca u 2022. godini iznose 59.060.779 € i sastoje se od poslovnih prihoda u iznosu od 57.410.085 € i finansijskih prihoda u iznosu od 1.650.694 €. Ukupni rashodi vršilaca u 2022. godini iznose 60.972.110 € i sastoje se od rashoda poslovanja u iznosu od 57.316.824 € i finansijskih rashoda u iznosu od 3.655.286 €.

Pokrivenost ukupnih rashoda ukupnim prihodima u 2022. godini iznosi 96,87% na nivou Crne Gore. U Primorskem regionu ovaj procenat iznosi 103,07%, u Središnjem regionu iznosi 89,62%, dok u Sjevernom regionu iznosi 96,36%.

Poslovni prihodi u 2022. godini iznose 57.410.085 € i sastoje se od prihoda od obavljanja regulisanih komunalnih djelatnosti i prihoda od prodaje proizvoda i usluga (prihodi od naknada za priključenje, radova na mreži, održavanja atmosferske kanalizacije i drugi) u iznosu od 49.760.034 € i ostalih

¹³ Ova analiza ne obuhvata PPOV Kotor-Tivat i Otpadne vode Budva, čiji rad u 2022. godini nije bio finansiran iz cijene usluge.

¹⁴ Ukupan rezultat poslovanja predstavlja razliku između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda vršilaca, nakon oporezivanja.

prihoda iz poslovanja (prihoda od premija, subvencija, donacija i dotacija, naplaćenih otpisanih potraživanja, prihoda od smanjenja obaveza itd.) u iznosu od 7.650.051 €.

U izvještajnom periodu poslovni rashodi iznosili su 57.316.824 €. U navedene rashode spadaju troškovi materijala (uključujući električnu energiju i gorivo) u iznosu od 8.919.835 €; troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi u iznosu od 27.926.828 €; troškovi amortizacije u iznosu od 6.138.308 €; troškovi proizvodnih usluga i nematerijalni troškovi u iznosu od 7.898.153 €; troškovi nabavke vode od Regionalnog vodovoda u iznosu od 3.507.484 € i ostali rashodi poslovanja (troškovi otpisa potraživanja, manjkovi itd.) u iznosu od 2.926.216 €.

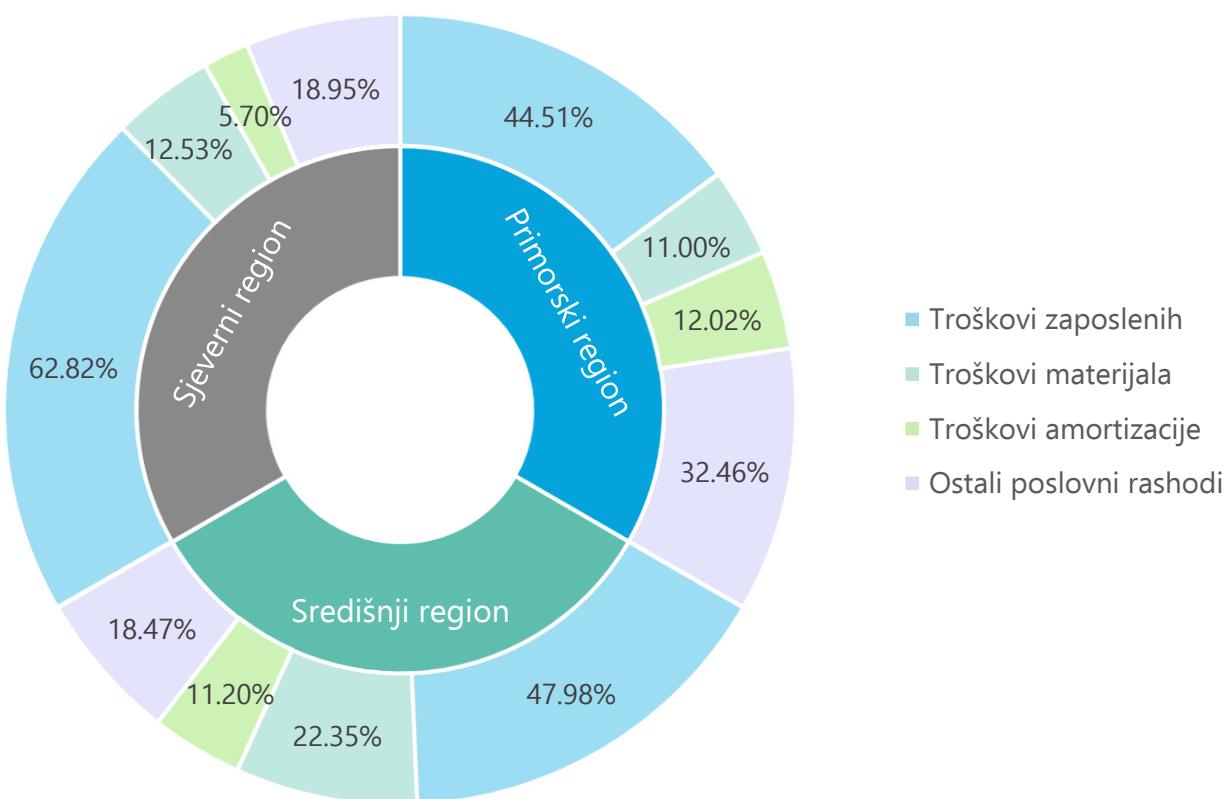
Pokrivenost poslovnih rashoda poslovnim prihodima u 2022. godini iznosila je 100,16%. Pokrivenost poslovnih rashoda u Primorskom regionu je 105,56%, u Središnjem regionu iznosi 95,14%, dok u Sjevernom regionu iznosi 96,36%.

U 2022. godini, na nivou svih vršilaca ostvareno je više poslovnih prihoda u odnosu na poslovne rashode (poslovni rezultat) u iznosu od 93.261 €, međutim ostvaren je negativan finansijski rezultat u iznosu od 2.004.592 € (razlika između finansijskih prihoda i finansijskih rashoda).

Tabela 7.1 Struktura rashoda analiziranih vršilaca

Rashodi	Primorski region [%]	Središnji region [%]	Sjeverni region [%]	Prosjek na nivou Crne Gore [%]
Troškovi zaposlenih	44,51	47,98	62,82	48,72
Troškovi materijala	11,00	22,35	12,53	15,56
Troškovi amortizacije	12,02	11,20	5,70	10,71
Ostali poslovni rashodi¹⁵	32,47	18,47	18,95	25,01

¹⁵ Osim troškova nabavke vode od RVCP, u ostale troškove ulaze i troškovi usluga održavanja, zakupa, korišćenja dobara od opštег interesa, transportnih usluga, reklama, članarina, advokatske usluge, usluge revizije i računovodstva itd.

Dijagram 7.1 Struktura rashoda analiziranih vršilaca

Troškovi nabavke vode od RVCP u Primorskem regionu su u tabeli iskazani kroz ostale poslovne rashode i čine 13,26% ukupnih troškova tog regiona, odnosno iznose 3.507.484 €.

Analizom podataka iz poslovnih knjiga vršilaca o vrijednosti osnovnih sredstava, koja služe za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda, zaključuje se da je ukupna vrijednost tih osnovnih sredstava vršilaca u Crnoj Gori 290.583.541 €, pri čemu se 55% vrijednosti osnovnih sredstava nalazi u poslovnim knjigama vršilaca u Primorskem regionu, 39% u Središnjem regionu i 6% u Sjevernom regionu. Razlike u vrijednostima osnovnih sredstava značajno utiču na velike razlike u iskazanim troškovima amortizacije, pokrivenost poslovnih rashoda poslovnim prihodima, a u krajnjem na razliku u cijenama usluga javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama po regionima u Crnoj Gori.

Dalje, analiza bilansa stanja pokazuje da vrijednost ukupne aktive i pasive za sve vršioce u Crnoj Gori na dan 31.12.2022. godine iznosi 332.454.066 €. Aktiva se sastojala od stalne imovine koja iznosi 290.583.541 €, odloženih poreskih sredstava koja iznose 1.140.053 €, obrtnih sredstava koja iznose 40.443.371 € (od čega se 29.089.589 € odnosi na potraživanja od korisnika) i aktivnih vremenskih razgraničenja (AVR) u iznosu od 287.101 €.

Pasiva se sastoji od kapitala u iznosu od 98.285.310 €, dugoročnih rezervisanja i obaveza koje iznose 9.988.753 €, odloženih poreskih obaveza u visini od 2.259.834 €, dugoročnih odloženih prihoda i primljenih dotacija u visini od 152.663.564 €, kratkoročnih rezervisanja i obaveza 32.589.623 € (od

čega se 18.161.508¹⁶ € odnosi na obaveze prema dobavljačima) i pasivnih vremenskih razgraničenja (PVR) u iznosu od 36.666.982 €.

I pored obaveze utvrđene Zakonom (član 20 stav 5), vršioci koji obavljaju dvije ili više komunalnih djelatnosti nijesu vodili posebno knjigovodstvo za svaku komunalnu djelatnost. Navedeno predstavlja problem za utvrđivanje cijena pa je REGAGEN prelaznom odredbom Metodologije definisala da se troškovi poslovanja i ostali poslovni prihodi, koje nije moguće direktno alocirati na pojedinu djelatnost, alociraju prema ključevima za alokaciju. Ovaj problem je posebno izražen u slučaju sedam vršilaca koji pored regulisanih obavljaju i druge komunalne djelatnosti (KD Gusinje, KD Mojkovac, KD Petnjica, KD Plav, KD Plužine, KD Šavnik i KD Žabljak), pa tako finansijski podaci ovih vršilaca u sebi sadrže i prihode, rashode, vrijednost osnovnih sredstava i dr. o svim komunalnim djelatnostima koje obavljaju, a ne samo o dijelu koji se odnosi na regulisane komunalne djelatnosti.

8. UKAZIVANJE NA NEDOSTATKE ZAKONSKOG OKVIRA

U decembru 2022. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima, kojim su prevaziđeni određeni nedostaci zakonskog okvira, a na koje je REGAGEN ukazivao u ranijem periodu. Naime, period primjene privremene cijene produžen je sa šest mjeseci na godinu dana, dodata je kaznena odredba u slučaju da vršilac ne dostavlja Agenciji dokumentaciju i podatke koji su joj potrebni za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom, kao i kaznena odredba u slučaju da nadležni organ lokalne uprave ne obavijesti Agenciju o primjeni nove cijene u roku od 15 dana.

Međutim, REGAGEN se i dalje suočava sa određenim nedostacima Zakona, koji do danas nijesu riješeni, a koji ograničavaju punu primjenu regulatornih mehanizama i stvaraju probleme u funkcionisanju sektora. Neki od njih odnose se na:

- **dvostruku saglasnost na predlog cijena usluga vršilaca** – konačnu saglasnost na predlog cijena usluga daje jedinica lokalne samouprave, i to nakon prethodno pribavljene saglasnosti REGAGEN,
- nedostatak ovlašćenja REGAGEN da definiše parametre efikasnosti vršilaca koji utiču na cijenu usluga,
- nedostatak ovlašćenja REGAGEN da definiše podsticaje za nabavku opreme koja je vršiocima neophodna za poboljšanje efikasnosti poslovnih procesa (poslovni softveri, oprema za detekciju gubitaka i otklanjanje kvarova na mreži, SCADA itd.),
- nedostatak kriterijuma za utvrđivanje cijena regulisanih komunalnih djelatnosti za zatvorene sisteme koji kupuju vodu od vršilaca i istu prodaju svojim korisnicima (npr. turistički kompleksi koji imaju koncesiju na određenom području),
- nedostatak propisanih uslova pod kojima REGAGEN izdaje, mijenja i ukida licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, kao i nedostatak pravnih posljedica u vezi sa tim,

¹⁶ Obaveze ViK Cetinje prema dobavljačima iznose 11.058.549 € i najveći dio istih odnosi se na obaveze ovog vršioca prema Elektroprivredi Crne Gore.

- nedostatak ovlašćenja REGAGEN u pogledu kontrole rada vršilaca u dijelu kvaliteta usluge koju vršilac pruža korisnicima,
- finansiranje REGAGEN u dijelu regulisanih komunalnih djelatnosti nije usklađeno sa finansiranjem REGAGEN u dijelu energetike itd.

Najznačajniji problem za funkcionisanje sektora svakako predstavlja davanje dvostrukе saglasnosti na predlog cijena usluga vršilaca, odnosno potvrđivanje saglasnosti od strane skupština jedinica lokalnih samouprava na prethodno datu saglasnost REGAGEN.

Ovo iz razloga što je proces davanja saglasnosti na predlog cijena usluga vršilaca kompleksan i u mnogome zavisi od političkih uticaja u jedinicama lokalnih samouprava. Naime, REGAGEN ima 90 dana i skupština jedinice lokalne samouprave 90 dana za davanje saglasnosti, pa se često proces davanja saglasnosti za narednu godinu ne dovede do kraja u predviđenom roku, odnosno do kraja tekuće godine. Dalje, nefunkcionisanje skupština jedinica lokalnih samouprava ili odbijanje davanja saglasnosti od strane skupština jedinica lokalnih samouprava takođe predstavlja problem za funkcionisanje sektora, odnosno ima negativne implikacije na finansiranje vršioca, što se može negativno odraziti na kvalitet usluga javnog vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama, koje predstavljaju usluge od javnog interesa koje su nezamjenljiv uslov života i rada građana i privrednih subjekata.

Zakon je članom 56a definisao da ako vršilac regulisane komunalne djelatnosti ne podnese zahtjev za davanje saglasnosti, odnosno nadležni organ jedinica lokalne samouprave odbije davanje saglasnosti na predlog cijena ili iz drugih razloga ne dođe do utvrđivanja cijena u skladu sa odredbama ovog zakona, primjenjivaće se privremene cijene, 10% niže u odnosu na one koje su važile u mjesecu koji prethodi mjesecu kada je vršilac trebalo da podnese zahtjev REGAGEN, a najduže šest mjeseci.

Predstavnici REGAGEN su, kao članovi radne grupe za izradu Zakona o vodnim uslugama, predlagali i zalagali se za koncept da konačnu odluku o cijenama donosi REGAGEN, kao specijalizovana institucija za donošenje takve odluke i da se isključi naknadno davanje saglasnosti od strane jedinica lokalnih samouprava. Međutim, predloženi koncept REGAGEN nije prihvaćen, pa predloženi tekst Zakona o vodnim uslugama takođe definiše da konačnu odluku o cijenama donose jedinice lokalne samouprave, koje u izmijenjenom sektorskom uređenju predstavljanju i osnivače pružalaca vodnih usluga. REGAGEN u ovom konceptu vidi glavnu prepreku razvoja sektora u budućem periodu, posebno zbog činjenice da je novi predloženi koncept postavlja kao isključivi preduslov za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti da je vršilac privredno društvo čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

Neispunjavanje sljedećih obaveza utvrđenih Zakonom od strane vršilaca i jedinica lokalne samouprave, dodatno komplikuje i primjenu podzakonskih akata REGAGEN budući da su ista bazirana na poštovanju zakonskih obaveza:

- nerazriješena pitanja vlasništva nad komunalnom infrastrukturom koja se koristi za obavljanje regulisane djelatnosti, kao i neodgovarajuća evidencija te infrastrukture,

- većina vršilaca ne vodi odvojeno knjigovodstvo za svaku djelatnost koju obavlja,
- vršioci se često bave i izgradnjom i investicionim održavanjem komunalne infrastrukture, iako je ova obaveza data jedinicama lokalne samouprave u skladu sa Zakonom,
- većina vršilaca ne vodi sistematizovane evidencije o kvarovima, prigovorima, pozicijama vodovodne i kanalizacione mreže sa pratećim objektima,
- vršioci ne posjeduju mjerne uređaje na svim vodozahvatima, iako je ova obaveza propisana Zakonom o vodama,
- vršioci ne posjeduju pojedinačne ili zajedničke vodomjere kod svih korisnika, pa se količina potrošnje često obračunava paušalno,
- neadekvatni kadrovski kapaciteti vršilaca,
- neadekvatna tehnička opremljenost vršilaca,
- neuređena baza podataka o korisnicima itd.

REGAGEN je od preuzimanja nadležnosti iz oblasti regulisanih komunalnih djelatnosti, ukazivala na probleme zakonodavnog okvira i proaktivno djelovala. Ipak, neophodna je uključenost drugih institucija i, prije svega, volja zakonodavaca, kako bi se zakoni poboljšali i samim tim stvorili uslovi za unapređenje stanja u sektoru.

Iz navedenog, REGAGEN je stava da je potrebna reforma sektora, ukrupnjavanje vršilaca i smanjenje uticaja jedinica lokalnih samouprava na njihovo posovanje.

9. MEĐUNARODNA AKTIVNOST

U dijelu međunarodnih aktivnosti koje se odnose na regulisane komunalne djelatnosti, REGAGEN je pratila rad Generalne skupštine Mreže evropskih regulatora vode (European Water Regulators – WAREG) tokom 2022. godine.

Pored rada i učešća u WAREG-u, REGAGEN je nastojala da osnaži kapacitete zaposlenih prisustvom na Balkanskoj konferenciji (Balkans Joint Conference and Exhibition) i Svjetskom kongresu voda (World Water Congress), tokom kojih su diskutovani primjeri izazova sa kojima se susreću regulatori ovog sektora.

Balkanski regulatori komunalnih djelatnosti iz Albanije, Sjeverne Makedonije, Kosova i Crne Gore, takođe članovi WAREG-a, zaključili su Memorandum o saradnji maja 2022. godine. Cilj je jačanje saradnje i razmjena informacija, zajedničkih analiza i poređenja postojećih modela regulacije sektora te izgradnja kapaciteta u skladu sa evropskim zakonodavstvom i međunarodnim programima. Ujedno su ovi regulatori, posredstvom WAREG-a, aplicirali za projekat podrške u dijelu licenciranja i tarifnih metodologija, a koji će biti sufinansiran od strane CEI (Committee on Know-how Exchange Programme - KEP). Projekat će biti realizovan tokom 2023. godine.

Što se tiče obuka, jedna zaposlena je on-line pohađala prestižnu Florinsku školu regulacije od septembra 2021. do juna 2022. godine, dok je jedan zaposleni iz Službe za regulisane komunalne djelatnosti, u junu 2022. godine pohađao kurs Regionalnog udruženje energetskih regulatora sa sjedištem u Mađarskoj – „Osnovi regulacije vodovodnih preduzeća“.

10. REZIME

REGAGEN je tokom 2022. godine donijela tri odluke o izmjenama i dopunama Metodologije za utvrđivanje cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti i Pravila o izmjenama i dopunama Pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti.

Dalje, REGAGEN je donijela 52 odluke/rješenja po zahtjevu za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti i to 15 odluka/rješenja za 2022. i 37 za 2023. godinu. Zabrinjava činjenica da samo osam vršilaca primjenjuje cijene na koje je saglasnost dala REGAGEN, a da je tokom 2022. godine REGAGEN obradio 37 zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena i da su angažovani ogromni resursi vršilaca i REGAGEN da se utvrde cijene za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti u skladu sa Zakonom.

Na kraju 2022. godine, svi vršioci u Crnoj Gori posjedovali su licence za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti licima (privrednim društvima i preduzetnicima) koja ispunjavaju uslove utvrđene Zakonom i Pravilima o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, izuzev DOO „Komunalne djelatnosti“ Petnjica.

REGAGEN i u ovom izvještaju ukazuje na rizike relacije odnosa između jedinica lokalnih samouprava i vršilaca, koji se mogu negativno odraziti na funkcionisanje Sektora i predstavljaju limitirajući faktor razvoja vršilaca. Ovo iz razloga što organi upravljanja, koji su imenovani od strane jedinica lokalnih samouprava, donose poslovne odluke vršioca, pa je gotovo nemoguće da isti nemaju političku konotaciju i direktni upliv u operativno poslovanje vršilaca. Takođe, nerealno je očekivati da nadležni inspekcijski organi, koji predstavljaju službe jedinica lokalnih samouprava, budu nepristrasni u pogledu vršenja svojih nadležnosti nad subjektima koji su osnovani od strane jedinica lokalnih samouprava.

U pogledu razvoja Sektora, ključni limitirajući faktor, koji je takođe posljedica odnosa između jedinica lokalnih samouprava i vršilaca, predstavlja nedostatak afirmisanja efikasnosti rada vršilaca i nedostatak ovlašćenja vršiocima da grade i investiciono održavaju komunalnu infrastrukturu. Takođe, prezaposlenost kadrovima koji se bave opštim poslovima (komercijala, pravna služba, administracija itd.); nedovoljan broj zaposlenih na stručnim poslovima, koji su od vitalne važnosti za funkcionisanje vršilaca i neadekvatna i zastarela oprema predstavljaju dodatne probleme koji imaju negativan uticaj na procese rada vršilaca, a samim tim i na kvalitet usluga koje pružaju korisnicima. Zakonska ograničenja, neadekvatno upravljanje i tehnološka zastarjelost opreme predstavljaju dodatna ograničenja za razvoj Sektora i poboljšanje usluga vršilaca.

Kao i u ranijem izvještajnom periodu, analiza sektora je pokazala da većina vršilaca, i pored obaveze propisane Zakonom o vodama, ne mjeri količine zahvaćene vode na vodoizvoristima. Naime, od 24 vršioca koji obavljaju djelatnost javnog vodosnabdijevanja, samo njih pet je u toku 2022. godine vršilo registrovanje ukupno zahvaćene količine vode, dok su tri vršioca vršila registrovanje većeg dijela količine zahvaćene vode. U toku 2022. godine je zabilježen određeni pomak u pogledu ispunjavanja ove zakonske obaveze, pa je za razliku od 2021. godine, kada su sve količine zahvaćene

vode utvrđivane na osnovu procjene, u 2022. godini ViK Danilovgrad je vršio djelimičnom mjerjenje količine zahvaćene vode.

Stepen neprihodovane vode vršilaca je izuzetno visok, međutim kao što je u izvještaju već navedeno, ovi podaci se moraju posmatrati kao procjena, budući da većina vršilaca količine zahvaćene i isporučene vode utvrđuje grubom procjenom, a ne mjerjenjem. Kod vršilaca koji sprovode mjerjenje zahvaćene i isporučene vode, najmanju vrijednost stepena neprihodovane ima ViK Tivat (26%), zatim slijedi ViK Podgorica sa stepenom neprihodovane vode od 51% i ViK Herceg Novi, gdje je stepen neprihodovane vode u 2022. godini iznosio 74%. ViK Budva, koji vrši mjerjenje preko 90% vode koja je potisnuta u sistem (zahvaćena voda i voda preuzeta od RVCP), je u 2022. godini imao stepen neprihodovane vode od 57%. Kako se iz navedenih podataka vidi, u toku 2022. ViK Tivat je imao stepen neprihodovane vode od 26%, što je za crnogorske prilike izuzetno dobra vrijednost ovog indikatora. Osim što je kod ovog vršioca vrijednost pomenutog indikatora na vrlo zadovoljavajućem nivou, potrebno je ukazati da se stepen neprihodovane vode kod ViK Tivat iz godine u godinu smanjuje, te je za očekivati da se ovej trend nastavi. ViK Tivat treba da posluži ostalim vršiocima u Crnoj Gori kao primjer da je stepen neprihodovane vode moguće svesti u prihvatljive okvire.

Tri vršioca imaju manje od 1.000 korisnika usluge javnog vodosnabdijevanja (ViK Andrijevica, KD Plužine i KD Šavnik), a najmanje korisnika ove usluge je u Šavniku (257). S druge strane, sedam vršilaca imaju manje od 1.000 korisnika usluge upravljanja komunalnim otpadnim vodama (ViK Andrijevica, ViK Danilovgrad, KD Gusinje, ViK Kolašin, KD Plužine, KD Šavnik i KD Žabljak). Navedeni vršioci imaju visoke tekuće troškove, koji se raspoređuju na mali broj korisnika. S tim u vezi, ukazuje se i da Nacrt zakona o vodnim uslugama predviđa izradu tehn-ekonomske analize koja treba da pokaže optimalan broj pružalaca vodnih usluga u Crnoj Gori, za šta će neki od glavnih pokazatelja biti obezbjeđivanje uslova održivog i efikasnog poslovanja i finansijske stabilnosti tih pružalaca. Suprotan primjer navedenom je formiranje novog vršioca ViK Tuzi, koji je počeo obavljanje djelatnosti u 2022. godini, a što se ogleda kroz cijenu usluge, koja je kod ovog vršioca u 2022. godini bila veća u odnosu na cijenu ViK Podgorica, koji je ranijih godina obavljao regulisane komunalne djelatnosti na uslužnom području ViK Tuzi. Takođe, formiranje novih vršilaca zahtijeva zapošljavanje novi zaposlenih i to su uglavnom administrativni radnici, koji moraju biti dio jednog privrednog društva, a što dovodi do povećanja broja zaposlenih u sektoru.

Dodatno, potrebno je napomenuti i u ovom izvještaju da pojedini vršioci i dalje nijesu ažurni kada je u pitanju dostavljanje podataka o poslovanju, te da REGAGEN pored svih svojih aktivnosti mora da ulaže napor kako bi vršioci dostavljali kvalitetne i tačne podatke o poslovanju, koji bi trebalo da predstavljaju bazu za analize i dalje aktivnosti REGAGEN u poslovima regulacije komunalnih djelatnosti.

Analiza finansijskih izvještaja vršilaca pokazala je da je pokrivenost poslovnih rashoda poslovnim prihodima u 2022. godini iznosila 100,16%. Od ukupno 24 vršioca, njih 11 (ViK Bijelo Polje, ViK Cetinje, KD Gusinje, ViK Kotor, KD Petnjica, ViK Nikšić, KD Plav, ViK Pljevlja, ViK Podgorica, ViK Rožaje i ViK Ulcinj) su prema bilansu uspjeha na kraju 2022. godine poslovali sa gubitkom.

Finansiranje REGAGEN obezbijedeno je, u skladu sa Zakonom, iz naknada koje plaćaju vršiocu, a na čiju visinu saglasnost daje Vlada Crne Gore. REGAGEN je mišljenja da njeno finansiranje u dijelu regulisanih komunalnih djelatnosti treba da se obezbijedi na isti način kao i kod energetike, odnosno da saglasnost na finansijski plan Agencije i u ovom dijelu daje Skupština Crne Gore, kao i da se troškovi utvrđeni finansijskim planom alociraju u skladu sa kriterijumima koji bi bili definisani Zakonom i/ili Metodologijom Agencije.

U izvještajnom periodu, Balkanski regulatori komunalnih djelatnosti iz Albanije, Sjeverne Makedonije, Kosova i Crne Gore zaključili su Memorandum o saradnji čije je cilj jačanje saradnje i razmjena informacija, zajedničkih analiza i poređenja postojećih modela regulacije sektora te izgradnja kapaciteta u skladu sa evropskim zakonodavstvom i međunarodnim programima. Ujedno su ovi regulatori, posredstvom Mreže evropskih regulatora vode (WAREG), aplicirali za projekat podrške u dijelu licenciranja i tarifnih metodologija, a koji će biti sufinansiran od strane CEI (Committee on Know-how Exchange Programme - KEP), čija će se implementacija sprovesti tokom 2023. godine.

Broj: 23/3119-3
Podgorica, 26. jula 2023. godine

Predsjednik Odbora
Branislav Prelević, s.r.

11.

PRILOG - Pregled osnovnih podataka po vršiocima

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane

Broj zaposlenih
komunalne djelatnosti

61

Učinkovitečke biserde br. 13, 84100 Berane
vikberane@gmail.com

www.vikberane.me

572

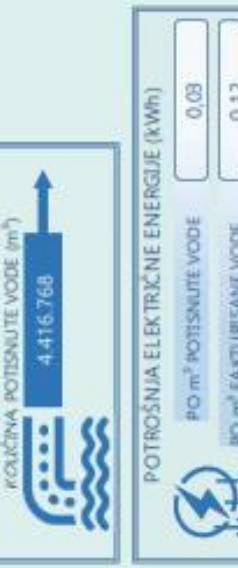

Broj zaposlenih
na 1.000 korisnika

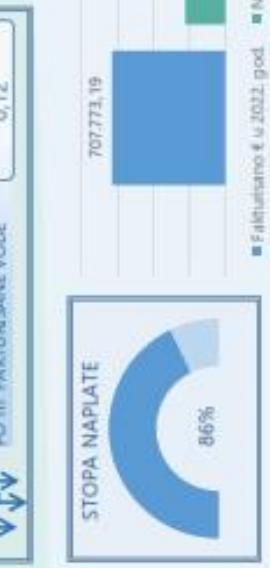
6

	Fizička lica	Pravna lica
Broj korisnika javnog vodosнabđevanja	9.883	1.044
Broj korisnika prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda	5.940	3.192

	Fizička lica	Pravna lica
KOJČINA FAKTURIRANE VODE	1.075.190	177.396
Prihvatanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda	581.963	143.718

	Fizička lica	Pravna lica
POTRIVENOST POSLOVNIM RASHODA POSLOVNIM PRIBODIMA	%	101%
POSLOVNI PRIBODI	€	828.391,00 €

■ Fiksirano 6 € u 2022. god. ■ Naplacen 6 € u 2022. god.

DOD, Vodovod i kanalizacija Andrijevica

Biro za poslovne i komunalne djelatnosti
Baraća Đorđeva 16, 84320 Andrijevica

572

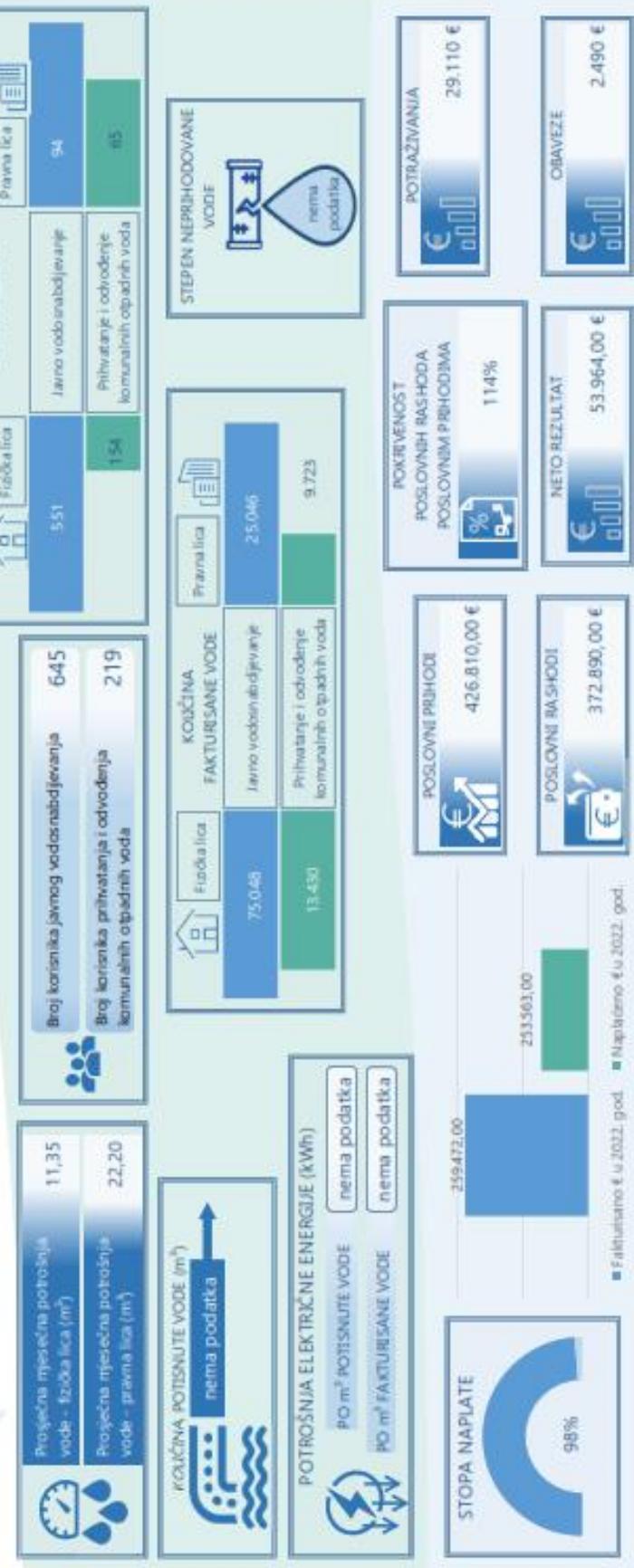
E-mail: vododržavališta@gmail.com

www.vodni.me

Broj zapostljenih
na 1.000 korisnika

48

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Berane

Broj zaposlenih
komunalne djelatnosti

61

Učinkovite bropicde br. 13, 84100 Berane

572

Broj zaposlenih
na 1.000 korisnika

6

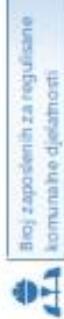
vikberane@gmail.com

www.vikberane.me

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Budva

Frg Šćepana br. 1, 85310 Budva

SD

www.sodobvodbudva.me

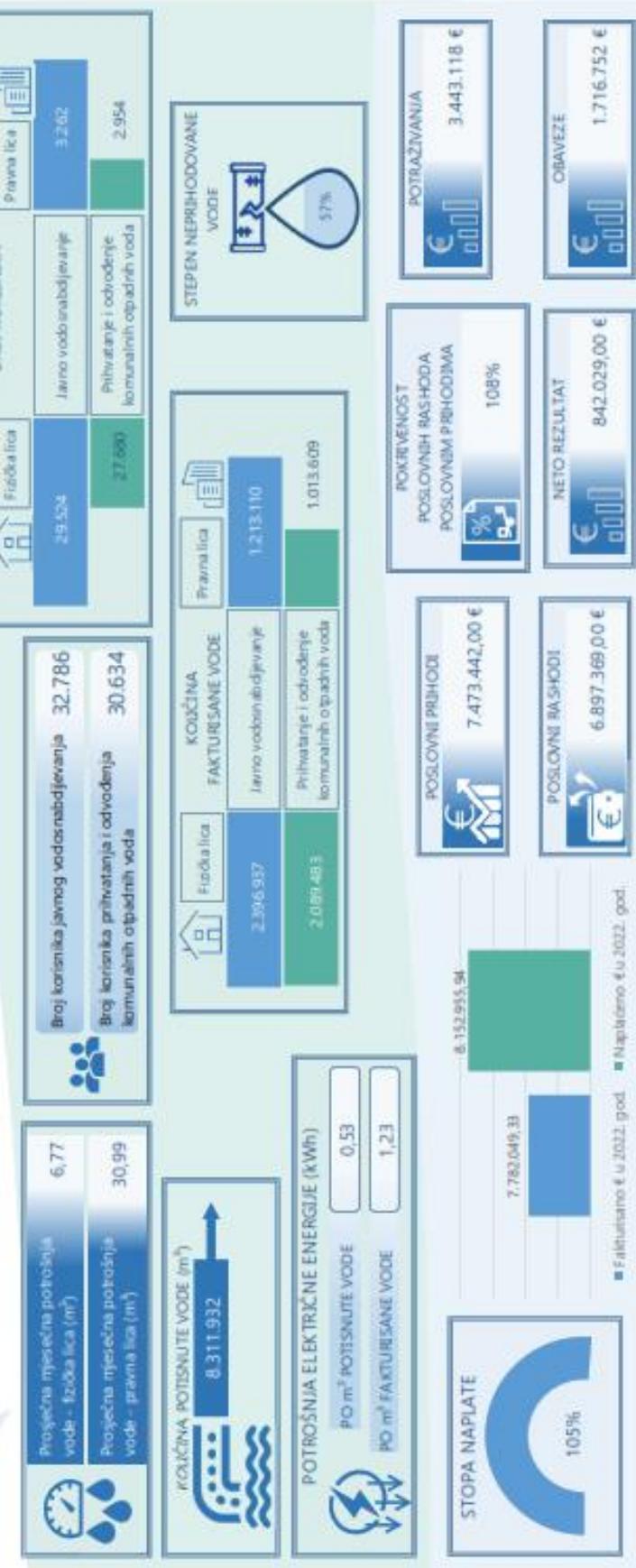
vo.dobvod@t-com.me

Broj zapostljenih
na 1.000 komšnica

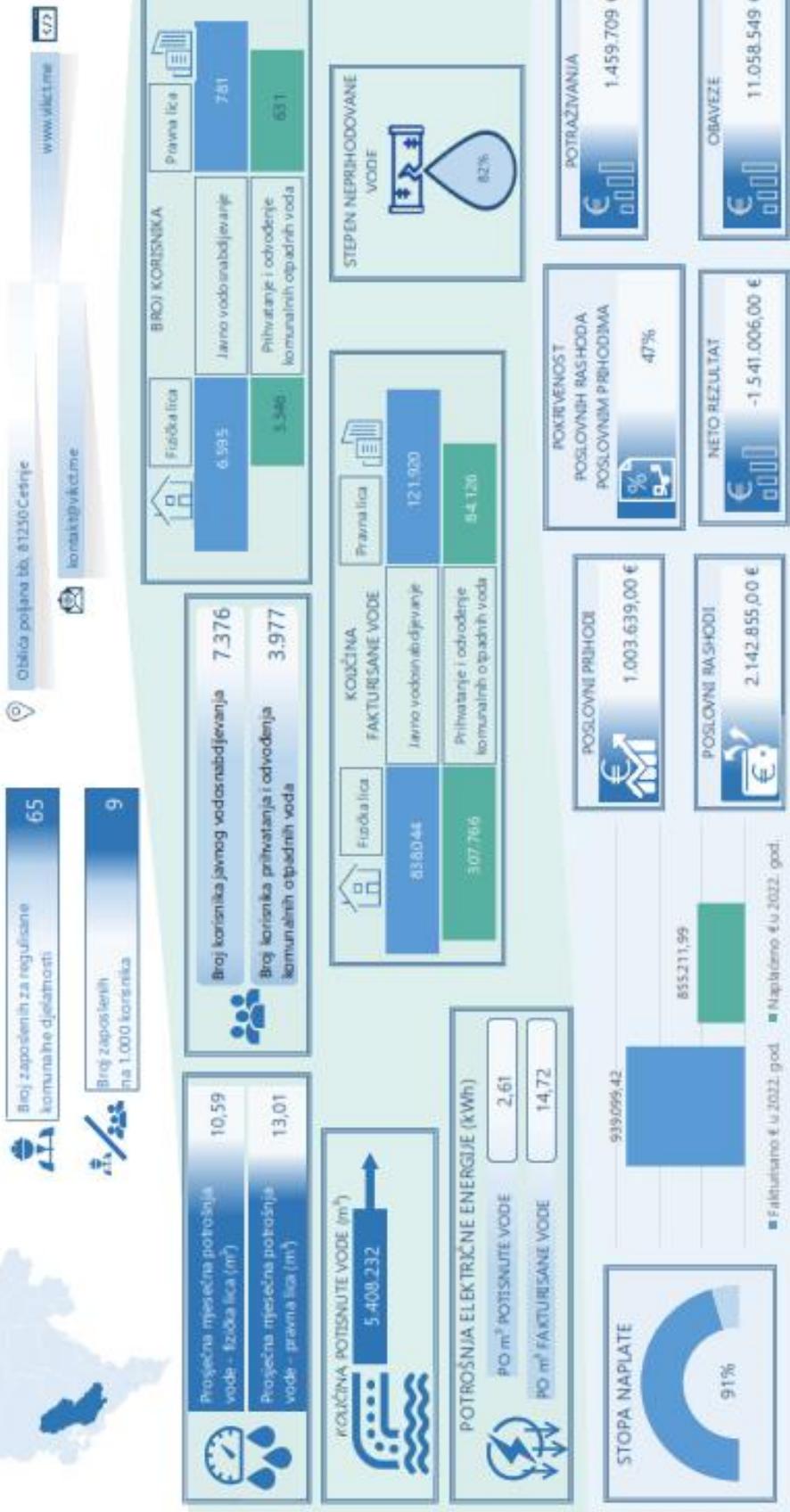

7

DOO „Vodovod i kanalizacija - Cetinje“ Cetinje

DOO „Komunalne djelatnosti“ Gusićje

Građanska br. 6, 84126 Gusićje

GDZ

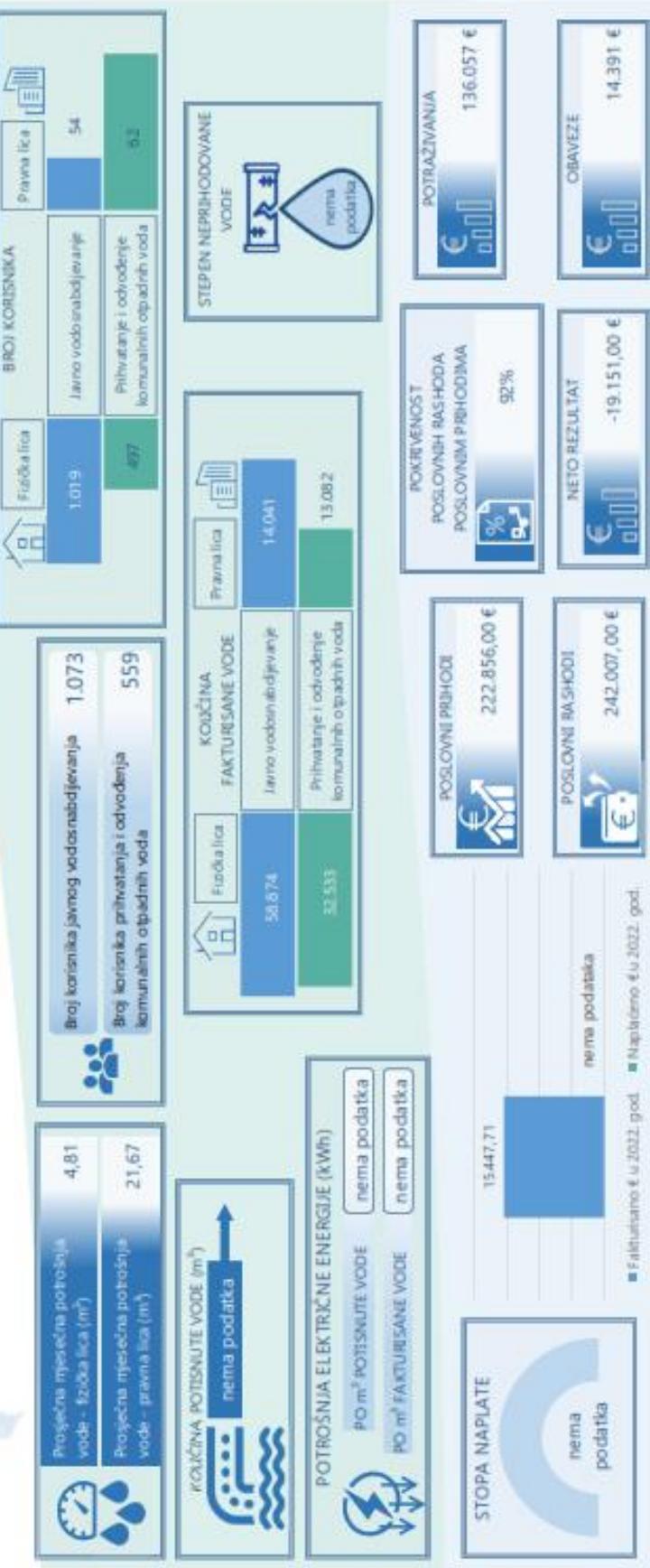
Komunalne djelatnosti Strojoprivrednim

Broj zapošljenih
komunalne djelatnosti

19

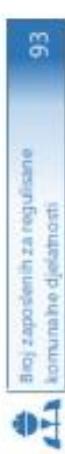
Broj zapošljenih
na 1.000 komunalica

18

DOO „Vodovod i kanalizacija Kotor“ Kotor

93

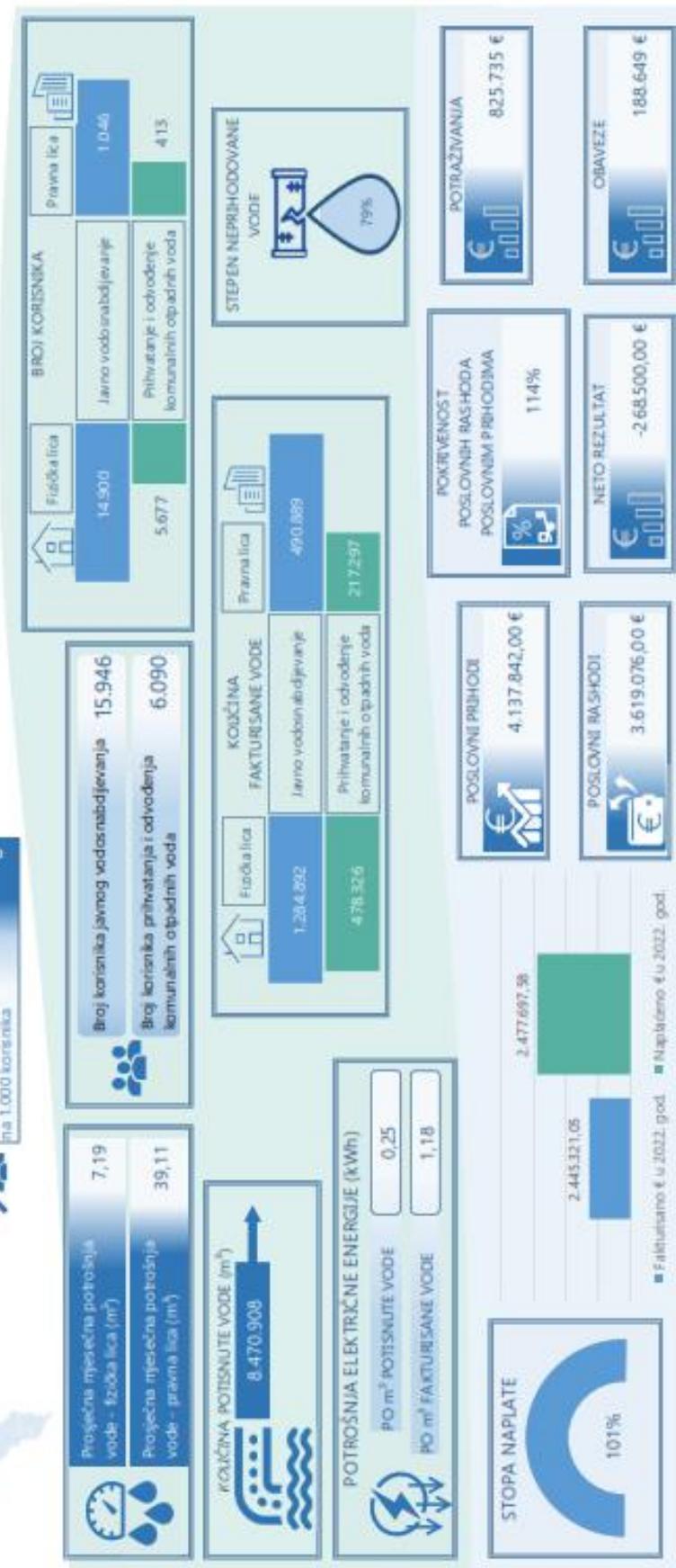
Škafijaričko: 25310 Kotor
www.vodovodikotor.com.mn

6

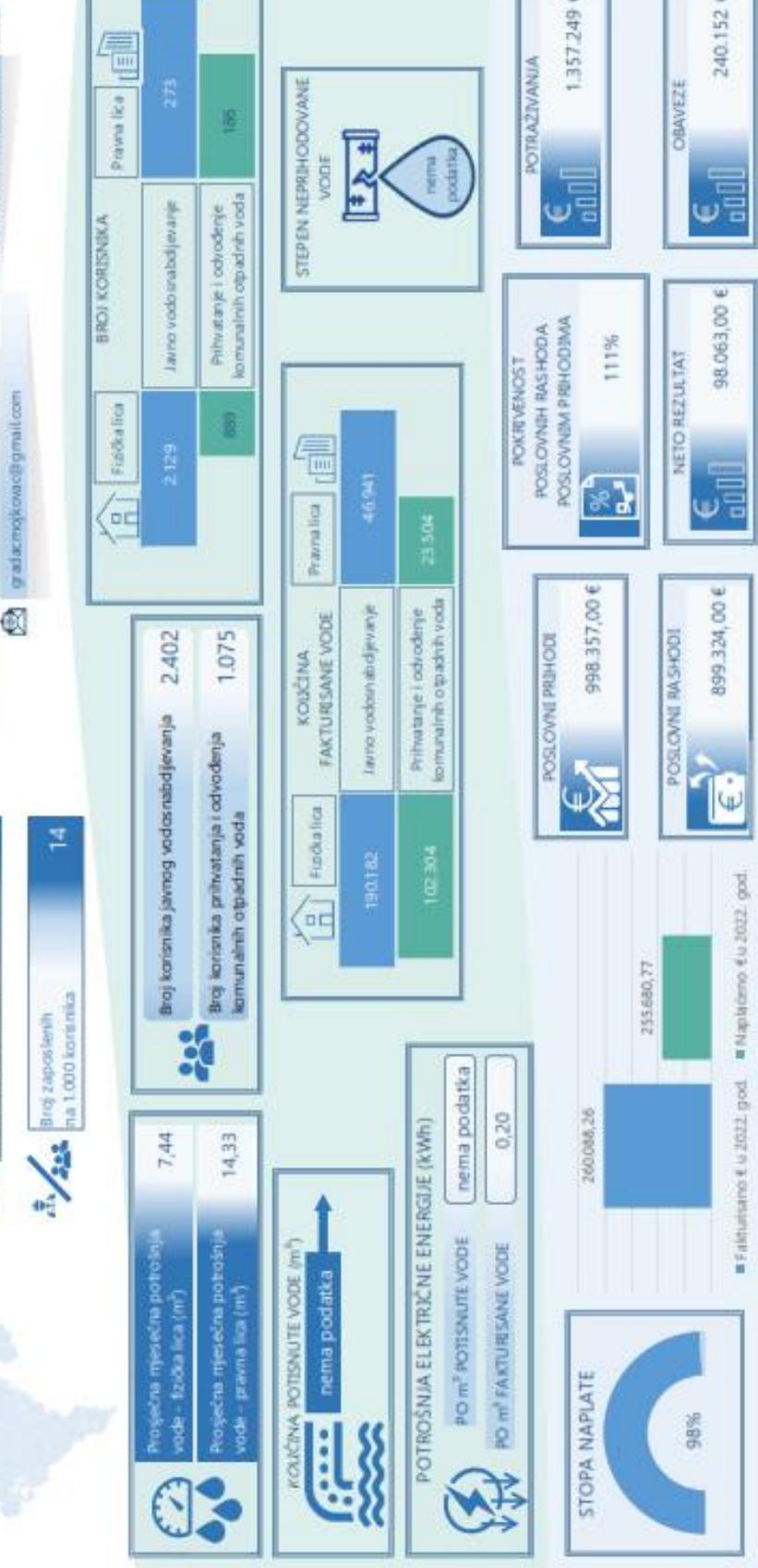

vo.dobvod.kotor@t-com.me

DOO „Komunalne usluge Gradač“ Mojkovac

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić

www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp

Hercynia aktie publ. 4, 8 1400 Minden

672

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Nikšić

Indikator	Vrednost
Broj zaposlenih za negovanje komunalne djelatnosti	198
Broj zaposlenih na 1.000 korisnika	10
Pričuvana mjesечna potrošnja vode - fizička lica (m³)	11,04
Pričuvana mjesечna potrošnja vode - građana lica (m³)	20,93
Broj korisnika jednog vodenstvovanja	25.957
Broj korisnika prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda	11.724
KOĆINA POTROŠNJE VODE (m³)	13.050,470
POTROŠNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (kWh)	0,12
PO m³ POTROŠNJE VODE	0,42
PO m³ FAKTURIRANE VODE	
STOPA NAPLATE	2.221.296,00
POČETNO RASHODI	4.199.318,00 €
POSLOVNI RASHODI	2.616.579,00
POKRIVENOST POSLOVNIM RASHODIMA	89%
POTRAŽIVANJA	5.777.263 €
NETO REZULTAT	-2.518.222,00 €
OBAVEZE	1.122.450 €

Legend:
↑ Povećanje
↓ Smanjenje
✗ Neprimenljivo

Icons:
 Water drop, wastewater, house, people, document, lightning bolt, arrow, euro symbol, percent symbol.

DOO „Komunalna djelatnost“ Petrinja

Broj zapošljenih
komunalne djelatnosti

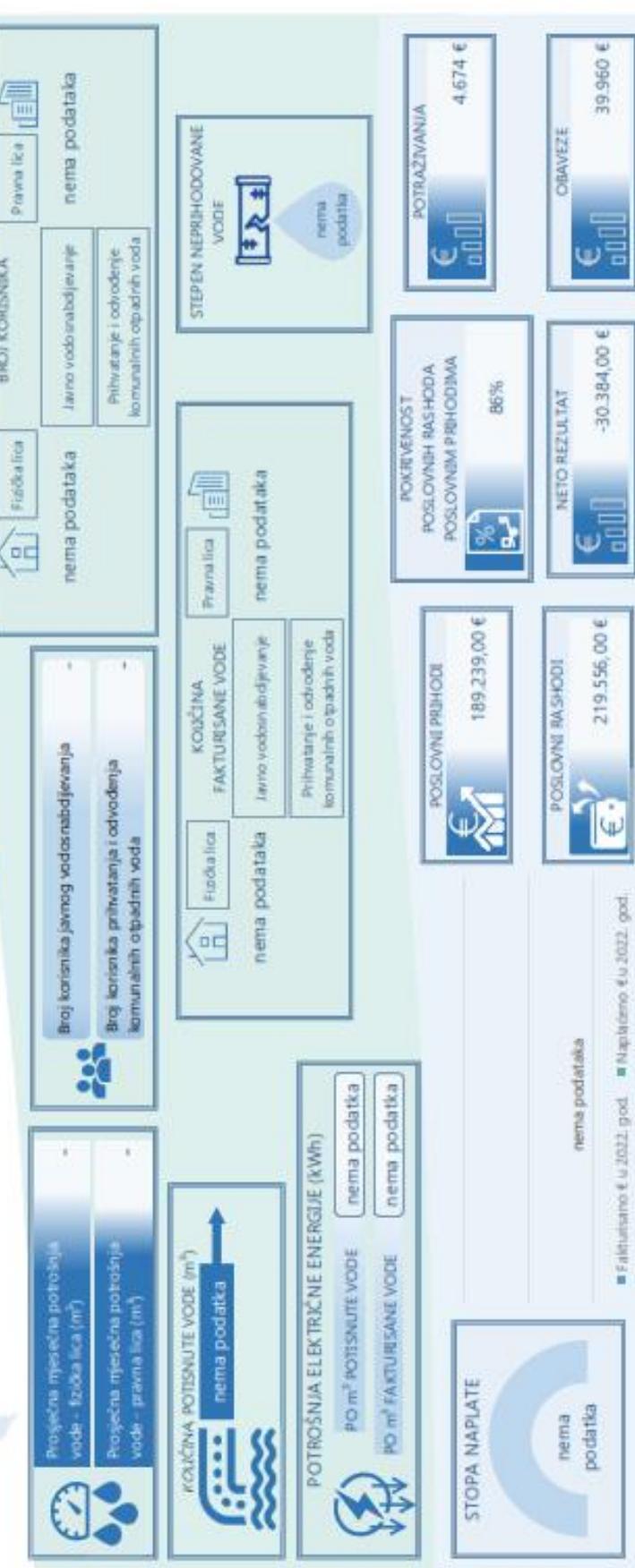
Broj zapošljenih
na 1.000 klijenata

Petrinja bb, 34112 Petrinja

www.komunalnadjelostpetrinja.hr

DOO „Komunalne djelatnosti“ Plav

Tutoring

四

三

Ceship No. 84325 Play

61

27

Prospekt na potrošnja
vode - Židovska ulica (m³)

POTROŠNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (kWh)	nema podatka
PO m ³ POSLUŠNE VODE	0,00
PO m ³ SALTUĆE VODE	0,00

STOPA NAPLATE

116.473 €

951.431 €

86%

 559 696,00 €

112-309-84

OBAVEZE
116.473 €

NETO RESULTAT
-90.934,00 €

649.251,00 €

www.nationalgeographic.com

■ Education 44 1032 □

175

komunafmoplav@hotmai.com

4

POŠTOSNI BROJ: 1000-1000-1000-1000

Kategorija	Opis	Vrednost
WATER CONSUMPTION	Pravna lica - fizička lica	9,00
	Fizička lica - pravna lica (m ³)	23,71
WATER CONSUMPTION	Broj korisnika jevnog vodosnabdijevanja	2.269
	Broj korisnika primatnja i odvođenja komunalnih objektnih voda	1.386
WATER CONSUMPTION	Fizička lica	22.544
	Pravna lica	129.194
WATER CONSUMPTION	KOŽNINA, FAKTURISANE VODE	51.507
	Izno vodarsko državlje	47.209
WATER CONSUMPTION	Fizička lica	2.008
	Pravna lica	1.222
WATER CONSUMPTION	Javno vodoizdajatelje	1.61
	Prihvatanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda	164
WATER CONSUMPTION	STOPENA NEPRIMODOVANJE VODE	0,00
	nema podataka	
WATER CONSUMPTION	POŠLOVNI PRUHOI	559.696,00 €
	POŠLOVNI RAS HODA	332.309,84
WATER CONSUMPTION	POŠLOVNI PRIHODI	649.251,00 €
	NETO REZULTAT	-90.934,00 €
WATER CONSUMPTION	POŠLOVNI PRAVNO I FIZIČKA LICA	951.431 €
	OBAVEZE	116.473 €
WATER CONSUMPTION	POŠLOVNI PRAVNO I FIZIČKA LICA	951.431 €
	OBAVEZE	116.473 €
ELECTRICITY CONSUMPTION	POTROŠNJA VODE (m ³)	0,00
	nema podataka	
ELECTRICITY CONSUMPTION	PO m ³ FAKTURISANE VODE	0,00
	nema podataka	
ELECTRICITY CONSUMPTION	STOPA NAPLATE	111%
	grafik	
GAS CONSUMPTION	POTROŠNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (kWh)	0,00
	nema podataka	
GAS CONSUMPTION	PO m ³ FAKTURISANE VODE	0,00
	nema podataka	
GAS CONSUMPTION	POŠLOVNI PRAVNO I FIZIČKA LICA	0,00
	nema podataka	
GAS CONSUMPTION	POŠLOVNI PRAVNO I FIZIČKA LICA	0,00
	nema podataka	

■ Fakturisano € u 2022. god. ■ Nabavljeno € u 2022. god.

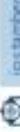
Doo „Komunalno Plužine“ Plužine

Lazarević Šećelje 16, 81435 Plužine

572

www.komunalnopluzine.me

Broj zaposlenih

na 1.000 korisnika

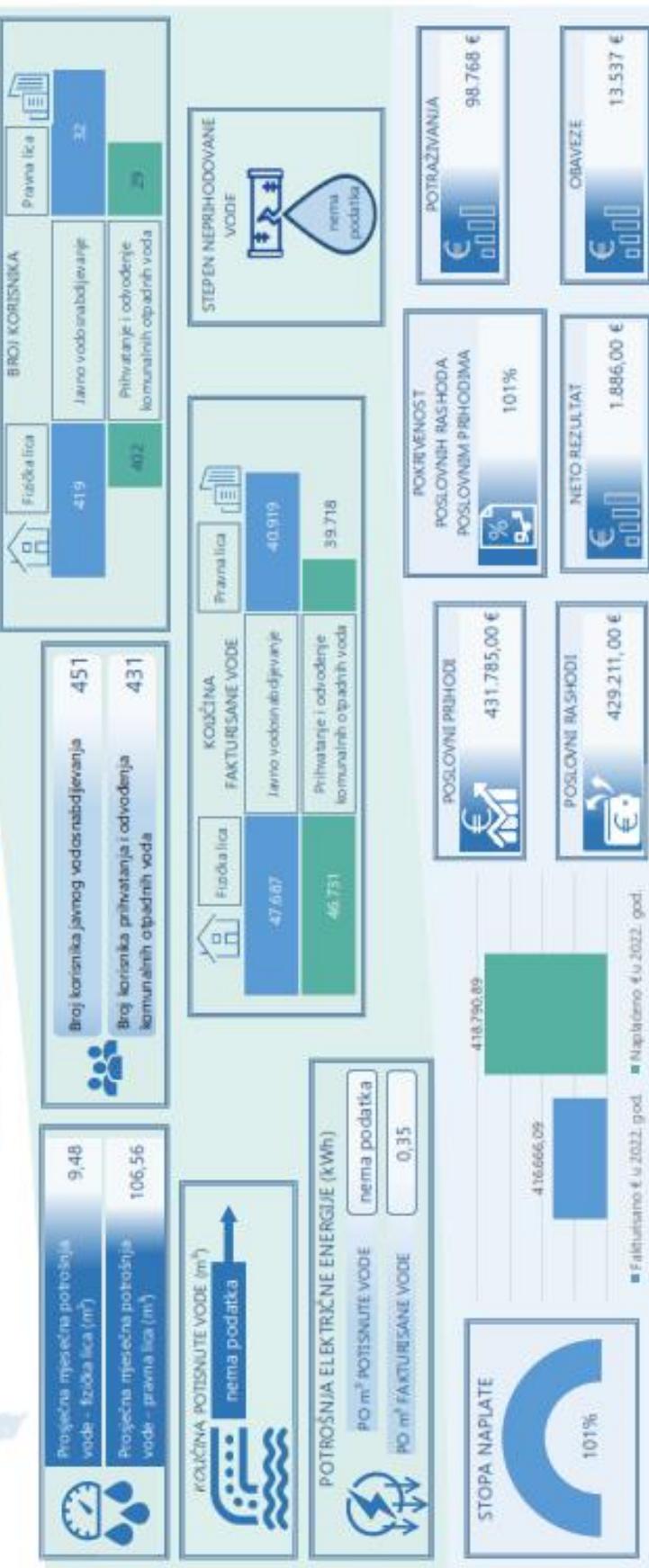

24

Broj zapošljenih za regijane komunalne djelatnosti

11

572

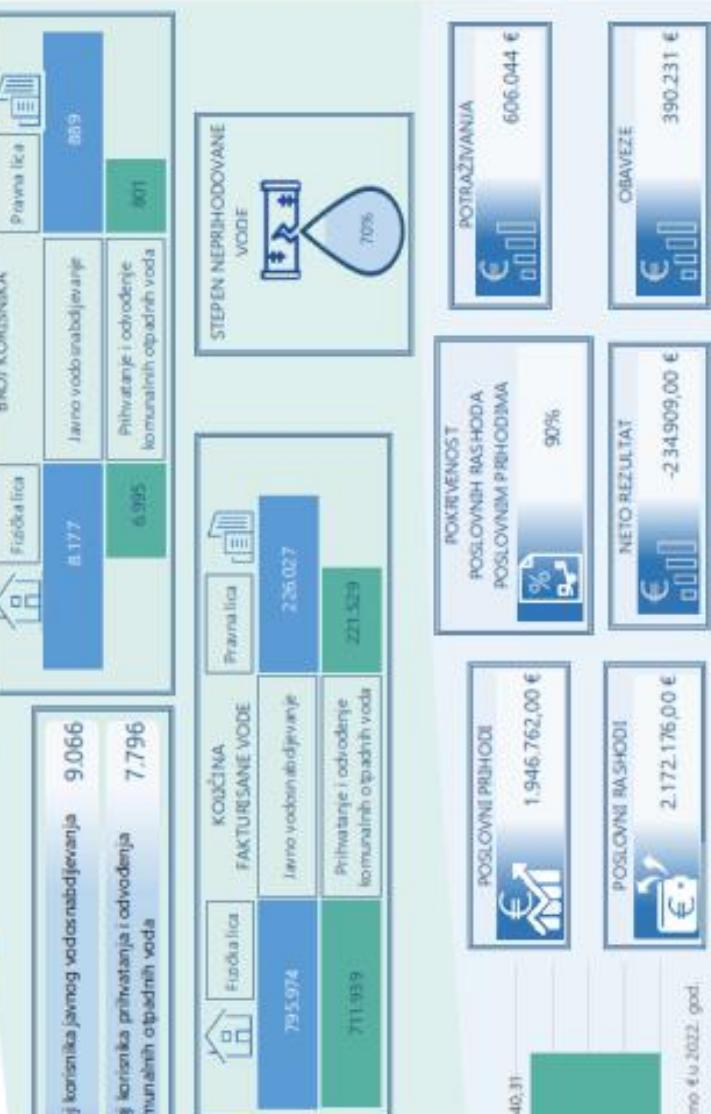
DOO „Vodovod“ Prijedor

Kralja Petara I br.25, 841210 Prijedor
E-mail: pri.vodovo@outlook.com

www.vodovod-prijedor.com
SIS

Broj zapoštenih za regiju na komunalne djelatnosti	129
Broj zapoštenih na 1.000 komunitika	14

■ Filirano na € u 2022. god. ■ Napisano € u 2022. god.

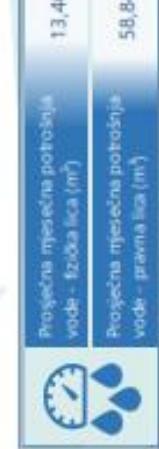
DOD „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica

Broj započetih
komunalne djelatnosti: 554

Zemaljski vodeni broj: 81000 Podgorica
www.vik-pg.me
vik-pg@v-k.com.me

Broj zaposlenih
na 1.000 komunika: 6

Projektna tijedna potrošnja
vode - fizička lica (m³)
13,40

Projektna tijedna potrošnja
vode - pravna lica (m³)
58,84

Broj korisnika javnog vodosнabđevanja 87.824
Broj korisnika prihvatanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda 57.189

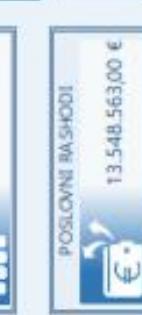
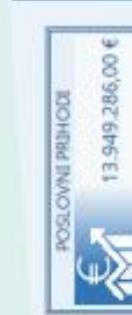

STOPA NAPLATE 10.649.986,16
10.430.261,98

Jedno vodo snabdijevanje
51.427
Jedno vodo snabdijevanje
79.625

Prihvatanje i odvođenje
komunalnih otpadnih voda
5.862

■ Filiraniano € u 2022. god. ■ Napljanino € u 2022. god.

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Rožaje

Math 401

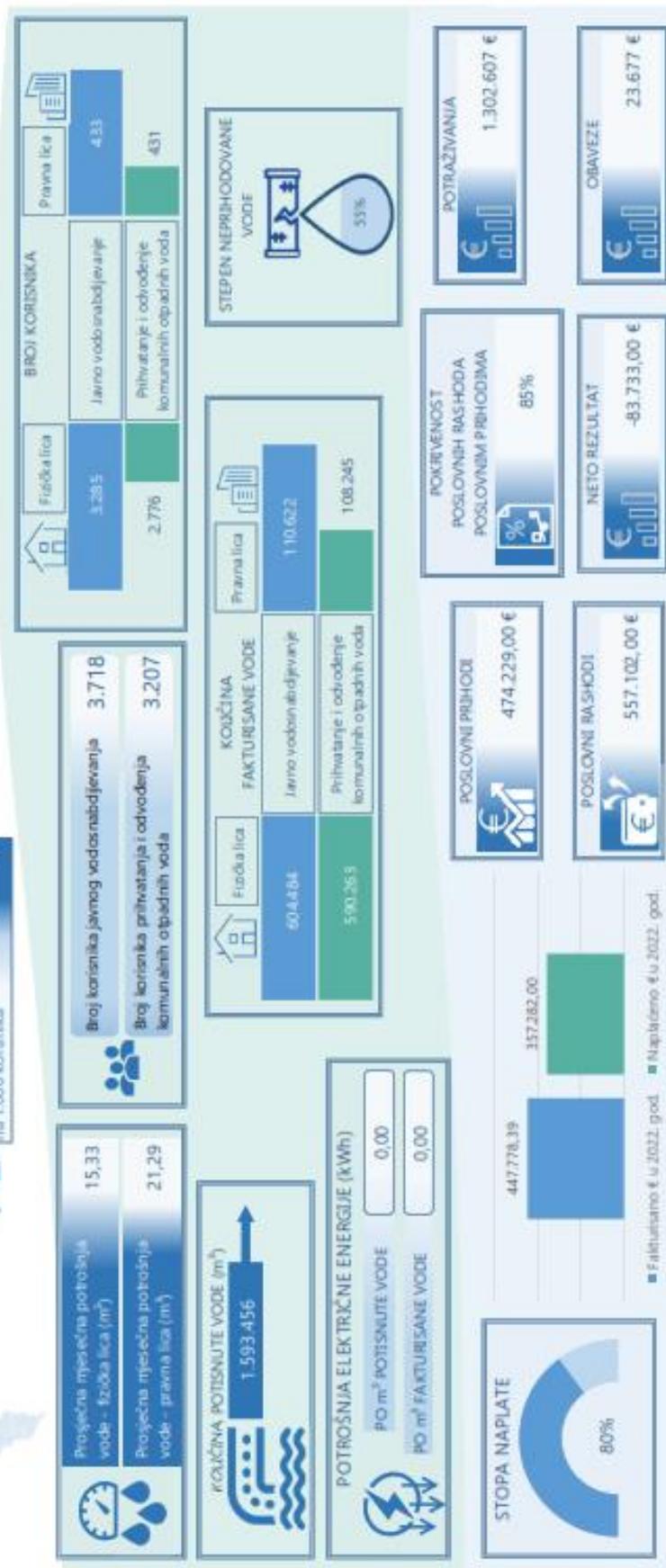
四

三

Jahājūrāga

1110 *Storage*

477

■ National Grid • 100% of its 2002 energy

DOO „Komunalne djelatnosti“ Šavnik

Savnik br. 8146 Šavnik

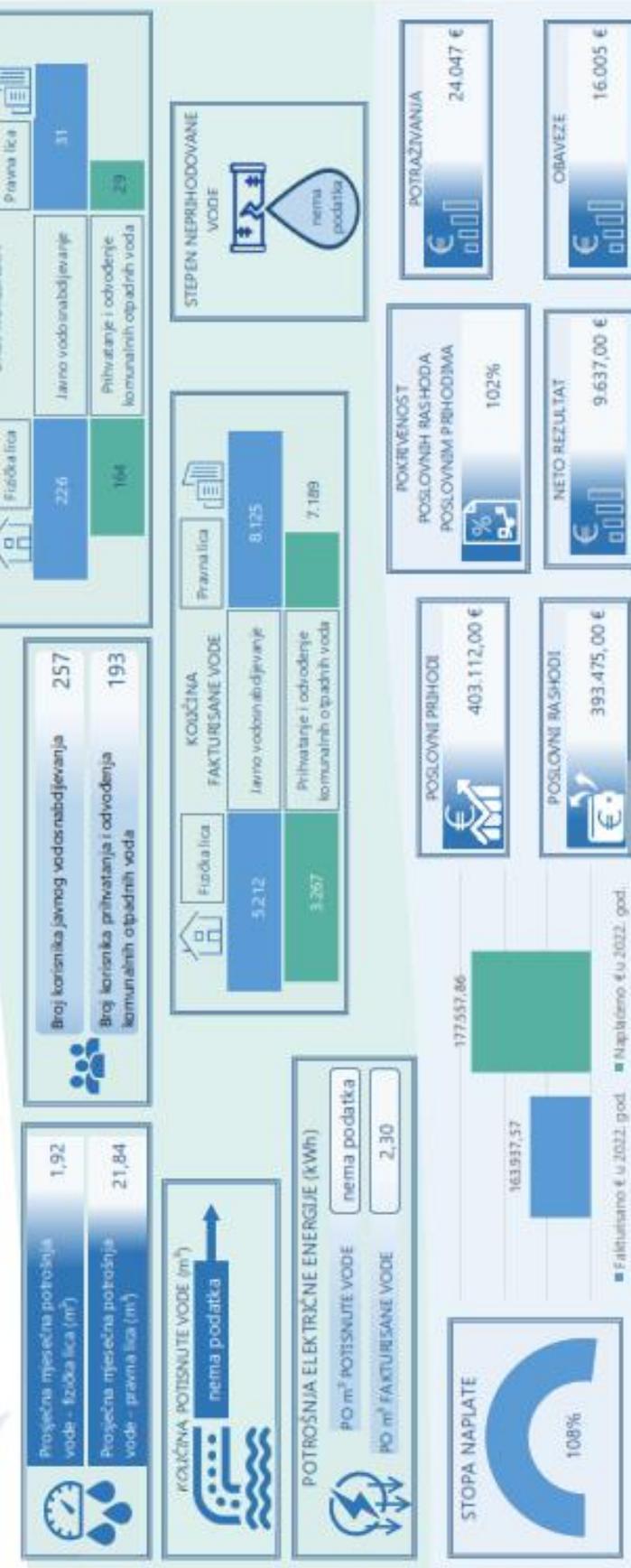
ŠKODA
komunalno-tarifnik@gmail.com

Broj zapoštenih
na 1.000 komšica

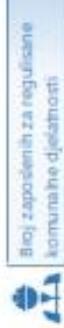
14

61

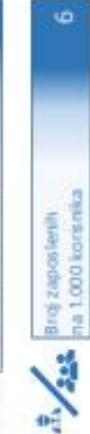
DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tivat

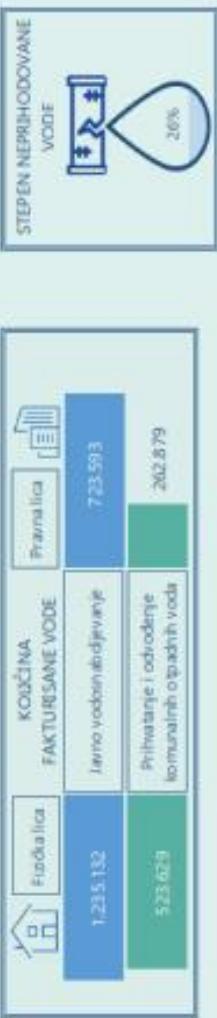
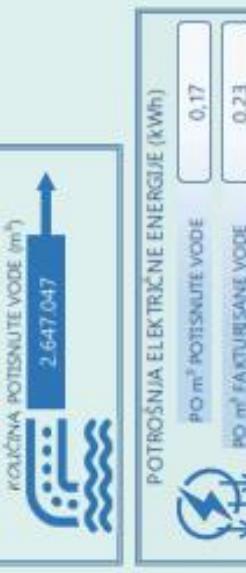
63

Ulica Škaljari
č. 11
85320 Tivat

www.vodovodtivat.com
vik-tivat@t-com.me

6

■ Filiranjanje € u 2022. god. ■ Naplacenje € u 2022. god.

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Tuzi

Ulica 12, br 28, 81206 Tuzi

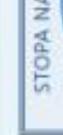
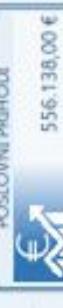
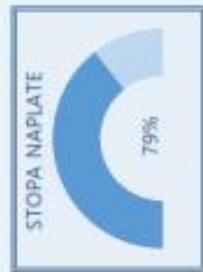
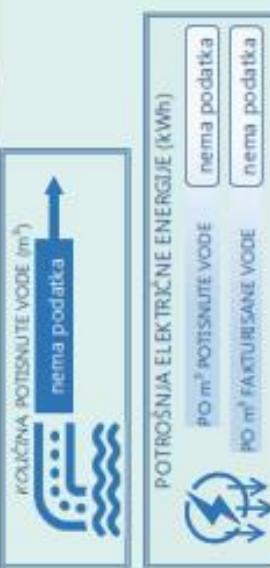
SD

vo-dovod-kanalizacija-tuzi@hotmail.com

Broj započetih komunalne djelatnosti 33

Broj zaposlenih na 1.000 korisnika 9

■ Fiksirano € u 2022. god. ■ Naplacen € u 2022. god.

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Ulcinj

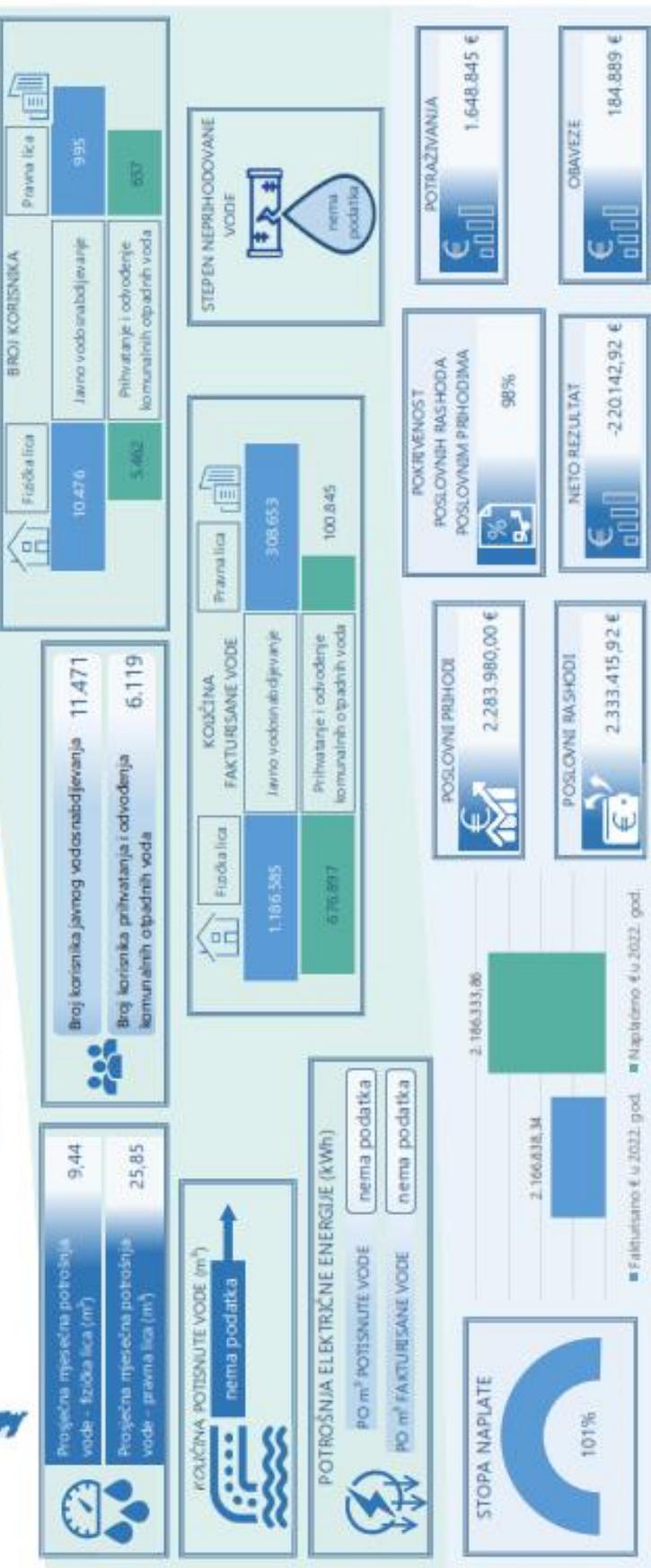
www.vk.ulcine.me
572

Majke Tercebit, 03160 Ulcinj
nicip@vk.com.me

Broj započetih komunalne djelatnosti	120
Broj zaposlenih na 1.000 komunika	10

Broj započetih komunalne djelatnosti	120
Broj zaposlenih na 1.000 komunika	10

■ Filiraniano € u 2022. god. ■ Napisano € u 2022. god.

DOO „Komunalno i vodovod“ Žabljak

